

**100 SORUDA
2007 YILINDA MENKUL KIYMETLERDEN VE DİĞER
SERMAYE PİYASASI ARAÇLARINDAN ELDE EDİLEN
GELİRLERİN
BEYANI VE VERGİLENDİRİLMESİNE İLİŞKİN
KURALLAR**

SUNUŞ

Gerçek kişilerin vergiye tabi gelirleri arasında önemli bir yer tutan menkul kıymet gelirleri, Gelir Vergisi Kanunu'nda, bu kıymetlerin vade tarihine kadar elde tutulmasından elde edilen faiz gelirleri ile vade tarihinden önce elden çıkarılmasından sağlanan alım satım kazançları olarak iki ana başlık altında değerlendirilmektedir.

Hisse senedi kar payları, YTL veya yabancı para cinsinden açılan mevduat hesaplarına yürütülen faizler, repo kazançları, her nevi tahvil ve Hazine Bonosu faizleri, her nev'i alacak faizleri, faizsiz olarak kredi verenlere ödenen kar payları, özel finans kurumlarınca kar ve zarara katılma hesabı karşılığı ödenen kar payları, sigorta şirketleri ve emekli sandıklarınca yapılan ödemeler anılan Kanunun 75 inci maddesinde " menkul sermaye iradı " olarak tanımlanırken; menkul kıymetlerin vadesinden önce elden çıkarılmasından sağlanan kazançlar da yine aynı Kanunun Mükerrer 80 inci maddesinde, " değer artış kazancı " olarak vergiye tabi kılınmıştır.

Menkul kıymetlerden elde edilen ve yukarıda sayılan bu gelir ve kazançların beyanı ve vergilendirilmesi ile ilgili olarak 5281 sayılı Kanunla önemli değişiklikler yapılmıştır. Daha açık bir ifade ile, 2006 yılı başından itibaren yürürlüğe girmek üzere Gelir Vergisi Kanunu'na eklenen Geçici 67 nci madde hükümleri ile çeşitli finansal araçlardan elde edilen getirilerin aynı oranda ve kaynakta vergilendirilmesi esası benimsenmiştir.

Bu çalışmamızda, Hazine Bonosu ve Devlet Tahvili faiz gelirleri ve alım-satım kazançları, hisse senedi kar payları ve alım satım kazançları ve mevduat faizi/repo kazançları gibi ülkemizde çok sayıda insanı yakından ilgilendiren gelirlerden 2007 yılında elde edilenlerin yıllık Gelir Vergisi Beyannamesi ile beyanı ve vergilendirilmesine ilişkin kurallar, konuyla ilgili muhtemel sorulara verilen cevaplarla, anlaşılır bir dille ve örneklerle açıklanmaktadır.

Şirketimiz uzmanları tarafından hazırlanan bu metnin, tasarrufların değerlendirilmesinde kişilere yardımcı olmasını dileriz .

Saygılarımızla,

Ernst&Young Türkiye

İÇİNDEKİLER :

1. HB ve DT'nden sağlanan faiz gelirleri, vergiye tabi hangi gelir unsuru kapsamında değerlendirilmektedir?
2. HB ve DT'nden sağlanan alım-satım kazançları, vergiye tabi hangi gelir unsuru kapsamında değerlendirilmektedir?
3. HB ve DT'nden sağlanan faiz gelirleri ve alım-satım kazançlarında elde etme ne zaman gerçekleşmektedir ?
4. Yurtdışında çalışan Türk vatandaşlarının 2007 yılında elde ettikleri HB ve DT faizleri beyana tabi midir?
5. Döviz cinsinden veya dövize endeksli olarak ihraç edilen HB ve DT'nin itfası sırasında oluşan değer artışları da menkul sermaye iradına dahil midir ?
6. HB ve DT, Damga Vergisine tabi midir ?
7. HB ve DT'nin veraset yoluyla intikali vergiye tabi midir?
8. Hazinece 01.01.2006 tarihinden önce ihraç edilen HB ve DT'nden 2007 yılında elde edilen faiz gelirlerinin beyanı ve vergilemesi ile ilgili genel kurallar nelerdir ?
9. 2007 yılı öncesinde ihraç edilmiş olan HB ve DT'lerinin safi tutarının hesaplanmasında kullanılacak "indirim oranı" uygulamasının esasları nelerdir?
10. 2007 yılı gelirleri için belirlenen indirim oranı nedir ?
11. Gerçek kişilerce 2007 yılında elde edilen HB ve DT faizleri için uygulanan istisna tutarı ne kadardır ?
12. İstisna hangi tutara uygulanacaktır ?
13. Ticari işletmelerin aktifine kayıtlı HB ve DT'lerinden 2007 yılında elde edilen faiz gelirleri ve alım-satım kazançları için de istisna uygulaması yapılabilecek midir ?
14. İstisna uygulamasından aile bireylerinin her birinin ayrı ayrı faydalanmaları mümkün müdür?
15. 2006 yılı öncesinde ihraç edilmiş HB ve DT'nden 2007 yılında elde edilen faiz gelirleri için beyanname verme sınırı nedir?
16. İstisnadan yararlandırılabilen HB ve DT faiz gelirinin beyanında, indirim oranı, istisna ve beyan sınırı uygulamaları hangi sırayla yapılacaktır ?
17. Hazinece 26.07.2001 tarihinden önce TL cinsinden ihraç edilmiş HB ve DT'nden 2007 yılında elde edilen faiz gelirlerinin beyanı ve vergilendirilmesine

ilişkin kurallar nelerdir ?

18. Hazinece 26.07.2001 tarihinden önce yabancı para cinsinden veya yabancı paraya endeksli olarak ihraç edilmiş HB ve DT'nden 2007 yılında elde edilen faiz gelirlerinin beyanı ve vergilendirilmesine ilişkin kurallar nelerdir ?

19. Hazinece 26.07.2001 tarihinden önce ihraç edilmiş HB ve DT'nden 2007 yılında elde edilen alım-satım kazançlarının beyanı ve vergilendirilmesine ilişkin kurallar nelerdir ?

20. Hazinece 26.07.2001-31.12.2005 tarihleri arasında TL/YTL cinsinden ihraç edilmiş HB ve DT'nden 2007 yılında elde edilen faiz gelirlerinin beyanı ve vergilendirilmesine ilişkin kurallar nelerdir ?

21. Hazinece 26.07.2001-31.12.2005 tarihleri arasında yabancı para cinsinden ihraç edilmiş Devlet Tahvili ve Hazine Bonolarından 2007 yılında elde edilen faiz gelirlerinin beyanı ve vergilendirilmesine ilişkin kurallar nelerdir ?

22. Hazinece 26.07.2001-31.12.2005 tarihleri arasında ihraç edilmiş Devlet Tahvili ve Hazine Bonolarından 2007 yılında elde edilen alım-satım kazançlarının beyanı ve vergilendirilmesine ilişkin kurallar nelerdir ?

23. GVK hükümlerine göre 2007 yılında beyana tabi başkaca geliri de bulunan bir kimsenin aynı yıl içinde 2006 yılı öncesinde ihraç edilmiş HB'ndan elde ettiği faiz gelirini de bu beyannameye dahil etmesi gerekir mi ?

24. Hazine tarafından 2006 yılı öncesinde ihraç edilen Eurobond'lardan 2007 yılında gerçek kişilerce sağlanan faiz gelirleri hangi kurallara göre beyan edilecektir ?

25. Hazine tarafından 2006 yılı öncesinde ihraç edilen Eurobond'lardan 2007 yılında kurumlarca sağlanan faiz gelirleri hangi kurallara göre beyan edilecektir ?

26. Hazine tarafından 2006 yılından önce ihraç edilen Eurobond'lardan 2007 yılında gerçek kişilerce sağlanan alım-satım kazançları hangi kurallara göre beyan edilecektir ?

27. Hazine tarafından 2006 yılından önce ihraç edilen Eurobond'lardan 2007 yılında kurumlarca sağlanan alım-satım kazançları hangi kurallara göre beyan edilecektir ?

28. Eurobondlardan sağlanan alım-satım kazancı nasıl hesaplanmaktadır ?

29. Dar mükellef gerçek kişilerin Eurobondlardan sağladıkları faiz gelirleri ve alım-satım kazançları için durum nedir ?

30. 01.01.2006 tarihinden sonra ihraç edilen HB ve DT'nden sağlanan gelirlerin tabi olduğu yeni beyan ve vergileme rejiminin esasları nelerdir ?

31. Hazinece 01.01.2006 tarihinden sonra ihraç edilen HB ve DT'nden 2007 yılında elde edilen faiz gelirleri yıllık beyanname ile beyan edilecek midir ?

32. GVK hükümlerine göre 2007 yılında beyana tabi başkaca geliri de bulunan bir kimsenin aynı yıl içinde 2006 yılında ihraç edilmiş HB'ndan elde ettiği faiz gelirini de bu beyannameye dahil etmesi gerekir mi ?
33. Hazinece 01.01.2006 tarihinden sonra ihraç edilen HB ve DT 'nden 2007 yılında elde edilen alım-satım kazançları yıllık beyanname ile beyan edilecek midir ?
34. İhtiyari beyan hakkı kullanılarak verilecek beyanname ile ilgili usul ve esaslar nelerdir ?
35. İhtiyari beyan hakkı kullanılarak verilecek beyannameye mahsup edilemeyen vergilerin iadesi mümkün müdür ?
36. İhtiyari beyannamenin düzenlenmesinde dikkate alınacak " aynı türden menkul kıymet " ifadesi ile ne kastedilmektedir ?
37. İhtiyari beyan hakkı kullanılarak verilecek beyannameye başka gelirlerin de dahil edilmesi mümkün olabilecek midir ?
38. İhtiyari beyan hakkı kullanılarak verilecek beyannamenin düzenlenmesi sırasında nelere dikkat edilmesi gerekmektedir ?
39. İhtiyari beyanname nereye ve hangi süre içinde verilecektir ?
40. 2007 yılında, hem 2006 öncesi ve hem de 2006 sonrasında ihraç edilmiş HB ve DT'den elde edilmiş alım satım kazancı bulunanların yapmaları gereken işlemler nelerdir ?
41. Hazinece 01.01.2006 tarihinden sonra ihraç edilen Eurobondlar da yeni vergileme rejimi kapsamında tevkifata tabi midir ?
42. Hazinece 01.01.2006 tarihinden sonra ihraç edilen Eurobondlardan 2007 yılında elde edilen alım-satım kazançları yıllık beyanname ile beyan edilecek midir ?
43. Hisse senedi kar payı nedir ?
44. Kar payının dağıtımına nasıl karar verilmektedir?
45. Hisse senetlerinden elde edilen kar payları, hangi tür vergiye tabi gelir unsuru olarak değerlendirilmektedir?
46. Kurumların yönetim kurulu başkan ve üyelerine verilen temettü ikramiyelerinin beyanı gerekir mi?
47. Kooperatiflerin ortaklarına dağıttıkları kazançlar menkul sermaye iradı olarak beyana ve vergiye tabi midir?
48. Gerçek kişilerin 2007 yılında hisse senetlerinden elde ettikleri kar payları için beyanname verme sınırı nedir?
49. Gerçek kişilerin 2007 yılında hisse senetlerinden elde ettikleri kar paylarının beyanı ile ilgili olarak GVK Geçici 62 nci maddede yer alan özel

durum nedir ?

50. Gerçek kişilerin 2007 yılında hisse senetlerinden elde ettikleri kar paylarının beyanında tevkif suretiyle ödenen vergi mahsup edilebilecek midir ?

51. Gerçek kişilerin 2007 yılında elde ettikleri kar payları için indirim oranı uygulaması yapılacak mıdır ?

52. Hisse senedi kar paylarında, elde etme ne zaman gerçekleşmiş sayılır?

53. Yurt dışındaki kurumların hisse senetlerinden 2007 yılında elde edilen kar paylarının, menkul sermaye iradı olarak beyanı gerekir mi ?

54. Tam mükellef kurumlarca 2007 yılında dağıtılan kar payları üzerinden gelir vergisi tevkifatı yapılmasının usul ve esasları nelerdir ?

55. Tam mükellef gerçek kişilerin yurt dışındaki kurumlardan 2007 yılında elde etmiş oldukları kar payları üzerinden hesapladıkları gelir vergisinden, bu kar payları ile ilgili olarak yurt dışında ödemiş oldukları vergileri indirim konusu yapmaları mümkün müdür?

56. Dar mükellef gerçek kişilerin 2007 yılında hisse senetlerinden elde etmiş oldukları kar payları için yıllık gelir vergisi beyannamesi vermeleri gerekir midir ?

57. Karın sermayeye ilave edilmesi dolayısıyla 2007 yılında gerçek kişi ortaklarca elde edilen bedelsiz hisse senetleri menkul sermaye iradı olarak beyan edilecek midir?

58. Sermaye yedeklerinin sermayeye ilave edilmesi dolayısıyla, 2007 yılında ortaklara verilen bedelsiz hisse senetlerinin menkul sermaye iradı olarak beyanı gerekir mi ?

59. Dönem sonunda elinde hisse senedi bulunduran gerçek kişilerin, hisse senedindeki değer artışı ile ilgili olarak beyanname vermesi gerekir mi ?

60. 2007 yılında hisse senetlerinden kar payı elde edenler ne zaman beyanname verecekler ve beyan ettikleri gelir üzerinden hesaplanan vergiyi ne zaman ödeyeceklerdir ?

61. Beyanı gereken hisse senedi kar paylarının safi tutarının hesaplanması sırasında indirim konusu yapılabilecek giderler nelerdir?

62. Menkul kıymet yatırım fonu katılma belgelerine ödenen kar paylarının beyanına ilişkin hususlar nelerdir ?

63. Hisse senetlerinin alım satımından elde edilen kazançlar, hangi tür vergiye tabi kazanç sayılmaktadır ?

64. 2006 yılından önce iktisap edilmiş ve İMKB'de işlem gören hisse senetlerinin 2007 yılında satışından elde edilen kazançlar yıllık beyanname ile beyan edilecek midir ?

65. 2006 yılından önce iktisap edilmiş ve İMKB’de işlem görmeyen (tam mükellef kurumlara ait) hisse senetlerinin 2007 yılında satışından elde edilen kazançlar yıllık beyanname ile beyan edilecek midir ?
66. 2006 yılından önce iktisap edilen ve İMKB’de işlem gören hisse senetlerinden 2007 yılında bankalar ve aracı kurumlar vasıtasıyla elde edilen alım-satım kazançlarının beyanına ilişkin usul ve esaslar nelerdir ?
67. 2006 yılından önce iktisap edilen ve 2007 yılında bankalar ve aracı kurumlar dışında satılan hisse senetlerinden (İMKB’de işlem görmeyen) elde edilen kazançların beyanına ilişkin usul ve esaslar nelerdir ?
68. 01.01.2006 tarihinden sonra iktisap edilen (satın alınan) hisse senetlerinin elden çıkarılmasından sağlanan kazançların vergilendirilmesi ile ilgili mevcut kurallar nelerdir ?
69. 2007 yılında elde edilen ve üzerinden tevkifat yapılan hisse senedi alım-satım kazançlarının beyanı ile ilgili genel kural nedir ?
70. Tevkifata tabi tutulmuş menkul kıymet alım-satım kazançlarının ihtiyari beyanı nedir ?
71. İhtiyari beyan hakkı kullanılarak hisse senedi alım satım kazançları için verilecek beyannameye hangi vergi oranı kullanılacaktır ?
72. İhtiyari beyan hakkı kullanılarak verilen beyannameye mahsup edilemeyen tevkif suretiyle ödenmiş vergiler mükellefe iade edilecek midir ?
73. İhtiyari beyan hakkı kullanılarak verilen beyannameye mahsup edilemeyen zararlar ertesi yıla devredilebilecek midir ?
74. İhtiyari beyanname özel bir şekli var mıdır ?
75. İhtiyari beyanname düzenlenmesinde dikkate alınacak “aynı türden menkul kıymet” ifadesi ile ne kastedilmektedir ?
76. İhtiyari beyan hakkı kullanılarak verilecek beyannameye başka gelirlerin de dahil edilmesi mümkün olabilecek midir ?
77. İhtiyari beyan hakkı kullanılarak verilecek beyanname düzenlenmesi sırasında nelere dikkat edilmesi gerekmektedir ?
78. İhtiyari beyanname nereye ve hangi süre içinde verilecektir ?
79. 2007 yılında iktisap edilen ve yine 2007 yılında bankalar ve aracı kurumlar dışında satılan hisse senetlerinden sağlanan kazançların beyanına ilişkin usul ve esaslar nelerdir ?
80. Mevduat faizi nedir? Kapsama hangi gelirler girmektedir ?
81. Mevduat faizleri, vergiye tabi hangi tür gelir unsuru kapsamında değerlendirilmektedir?

82. Gerçek kişilerce mevduat faiz geliri ne zaman elde edilmiş sayılmaktadır?
83. Mevduat faizlerinin beyanı ve vergilendirilmesine ilişkin kurallar nelerdir ?
84. Gerçek kişilerce vadeli yada vadesiz mevduat hesaplarından 2007 yılında elde edilen faiz gelirleri beyana tabi midir ?
85. Gerçek kişilerce yurt dışında açtırılan mevduat hesaplarından 2007 yılında elde edilen faiz gelirleri beyana tabi midir ?
86. Dar mükellef gerçek kişilerce vadeli yada vadesiz mevduat hesaplarından 2006 yılında elde edilen faiz gelirleri beyan edilecek midir ?
87. Ticari işletmeler ve kurumlarca 2007 yılında elde edilen mevduat faiz gelirleri hangi koşullarla beyana tabidir ?
88. Gerçek kişilerce bankalarda açtırılan ortak hesaplara 2007 yılında ödenen faizlerle ilgili vergi yükümlülüğü nasıl yerine getirilecektir ?
89. Repo ve ters repo nedir ?
90. Kimler repo ve ters repo işlemi yapabilirler?
91. Gerçek kişilerce repo ve ters repo işlemlerinden elde edilen gelirler, vergiye tabi hangi tür gelir unsuru kapsamında değerlendirilmektedir?
92. Repo kazançlarının beyanı ve vergilendirilmesine ilişkin kurallar nelerdir ?
93. Repo kazançlarının yıllık gelir vergisi beyannamesi ile beyanı gerekir mi ?
94. 2006 yılında açılan ve fakat vadesi 2007 yılında dolan bir repo (veya mevduat) hesabından elde edilen kazançlar (veya faizler) hangi yılın geliri sayılmaktadır ?
95. Yıllık gelir vergisi beyannamesi üzerinden hangi indirimler yapılabilmektedir ?
96. Yıllık gelir vergisi beyannamesi üzerinde mahsup edilemeyen tevkif suretiyle ödenmiş vergilerin iadesine ilişkin kurallar nelerdir ?
97. 2007 yılına ilişkin gelirler hangi tarifeye göre vergilendirilecektir ?
98. Beyanname üzerinde hesaplanan vergi nasıl ödenecektir ?
99. Yıllık gelir vergisi beyannamesi düzenlenirken nelere dikkat edilmelidir ?
100. Yıllık gelir vergisi beyannamesi nasıl verilecektir ? Beyanname verilmemesinin sonuçları nelerdir ?

A. HAZİNE BONOSU VE DEVLET TAHVİLLERİ İLE EUROBOND'LARDAN ELDE EDİLEN FAİZ GELİRLERİ VE ALIM-SATIM KAZANÇLARI

Menkul kıymetlerden ve diğer sermaye piyasası araçlarından elde edilen gelirlerle ilgili olarak 2006 yılı başında yürürlüğe giren yeni vergileme rejiminin 01.01.2006 tarihinden itibaren ihraç edilen Hazine Bonosu (HB) ve Devlet Tahvillerinden (DT) elde edilen faiz gelirleri ve alım satım kazançlarını da kapsıyor olması nedeniyle ve Gelir Vergisi Kanunu'nun (GVK) yeni vergileme rejimine ilişkin maddesinde, 01.01.2006 tarihinden önce ihraç edilmiş HB ve DT'lerinden sağlanan gelirlerin 31.12.2005 tarihinde yürürlükte olan hükümlere göre vergilendirileceklerinin belirtilmiş olması sebebiyle, bu gelirlerin beyanına ilişkin kurallar da bu menkul kıymetlerin ihraç tarihlerine bağlı olarak farklılıklar arz etmektedir.

Aşağıda, önce, 2007 yılında Hazine Bonosu ve Devlet Tahvilleri'nden elde edilen gelir ve kazançların beyanı ve vergilendirilmesi ile ilgili genel hususlara yer verilmekte, daha sonra da, bu gelir ve kazançların beyanına ilişkin kurallar, daha kolay anlaşılmasını sağlamak amacıyla, 01.01.2006 tarihinden önce ve bu tarihten itibaren ihraç edilen HB ve DT'den elde edilen gelir ve kazançlar itibarıyla ayrı ayrı açıklanmaktadır.

1. HB ve DT'nden sağlanan faiz gelirleri, GVK'da vergiye tabi hangi gelir unsuru kapsamında değerlendirilmektedir?

Gelir Vergisi Kanunu'nun 75 inci maddesi hükmü gereğince, (5 numaralı bent), gerçek kişilerce Hazine Bonosu ve Devlet Tahvillerinden elde edilen faiz gelirleri, "menkul sermaye iradı" olarak değerlendirilmektedir.

Hazinenin yurt dışında ihraç ettiği Eurobond'lardan elde edilen faiz gelirleri de aynı kapsamdadır.

2. HB ve DT'nden sağlanan alım-satım kazançları, GVK'da vergiye tabi hangi gelir unsuru kapsamında değerlendirilmektedir?

HB ve DT'lerinin vadesinden önce elden çıkarılmasından elde edilen alım-satım kazançları , GVK'nun Mükerrer 80 inci maddesi hükümleri uyarınca " Değer artış kazancı " olarak değerlendirilmektedir.

Hazinenin yurt dışında ihraç ettiği Eurobondlardan elde edilen alım-satım kazançları da aynı kapsamdadır.

3. HB ve DT'nden sağlanan faiz gelirleri ve alım-satım kazançlarında elde etme ne zaman gerçekleşmektedir ?

HB ve DT faizleri, tahvil ve bononun itfa tarihinde yada faiz kuponunun üzerinde yazılı olan tarihte elde edilmiş sayılmaktadır. Dolayısıyla, gelir o tarihi kapsayan yılın geliri olmakta ve beyan için aranan koşulların gerçekleşmesi halinde izleyen yılın Mart ayınının 1-25 tarihleri arasında yıllık Gelir Vergisi beyannamesi ile beyan

edilmektedir.

Alım-satım kazancında da elde etme, menkul kıymetin elden çıkarıldığı tarihte gerçekleşmiş sayılmakta ve bu gelir, Kanunda belirtilen koşulların gerçekleşmesi durumunda yine aynı tarihler arasında beyan edilmektedir.

4. Yurtdışında çalışan Türk vatandaşlarının 2007 yılında elde ettikleri HB ve DT faizleri beyana tabi midir?

Medeni Kanun'un ikametgah konusu ile ilgili hükümleri ve GVK'nun 3 üncü maddesi hükümleri çerçevesinde, yurtdışında çalışan ve oturan Türk vatandaşları, vergi uygulamalarında dar mükellef sayılmaktadır.

Yine GVK'nun 86 ncı maddesinde de, dar mükellef gerçek kişilerin gelirlerinin tamamı Türkiye'de tevkif suretiyle vergilendirilmiş olan ücretler, serbest meslek kazançları, menkul ve gayrimenkul sermaye iratları ile diğer kazanç ve iratlardan ibaret olması durumunda, bu gelirler için beyanname verilmeyeceği, diğer gelirler için beyanname verilmesi halinde de bu gelirlerin beyannameye dahil edilmeyeceği hükme bağlanmıştır.

Buna göre yurtdışında çalışan Türk vatandaşları tarafından 2007 yılında Hazine bonusu ve Devlet tahvillerinden elde edilen faiz gelirleri Türkiye'de beyan edilmeyecektir.

5. Yabancı para cinsinden veya yabancı paraya endeksli olarak ihraç edilen HB ve DT'nin itfası sırasında oluşan değer artışları da menkul sermaye iradına dahil midir ?

GVK' nun 75 inci maddesinin 5 numaralı fıkrasında, döviz cinsinden yada dövize, altına veya başka bir değere endeksli menkul kıymetlerin itfası sırasında oluşan değer artışlarının irat sayılmayacağı hükme bağlanmıştır.

Bu nedenle, söz konusu HB ve DT' nin itfası sırasında oluşan değer artışları, irat sayılmayacaktır.

6. HB ve DT, Damga Vergisine tabi midir ?

HB ve DT, Damga Vergisi Kanununa ekli ve vergiden istisna edilmiş kağıtların gösterildiği II sayılı tarifede (1-C-1) yer almıştır. Dolayısıyla, anılan menkul kıymetler, Damga Vergisine tabi değildir.

7. HB ve DT'nin veraset yoluyla intikali vergiye tabi midir?

Veraset ve İntikal Vergisi Kanunu'nun 1 inci maddesi ile Türkiye Cumhuriyeti uyruğunda bulunan şahıslara ait mallar ile Türkiye'de bulunan malların veraset tarihiyle veya hangi suretle olursa olsun ivazsız bir tarzda bir şahıstan diğer bir şahsa intikali veraset ve intikal vergisine tabi kılınmıştır.

Bu hüküm gereğince, HB ve DT' nin, veraset yoluyla yada bir başka suretle, ivazsız olarak devredilmesi halinde, devralan yönünden veraset ve intikal vergisi yükümlülüğü doğmaktadır.

Bu yükümlülük, anılan menkul kıymetlerin, VUK'nun servetlerin değerlemesi ile ilgili hükümlerine göre değerlendirilmesi ve bulunan tutarın (Veraset ve İntikal Vergisi Kanunu'nda yer alan istisna tutarlarını aşması halinde) beyan edilmesi şeklinde yerine getirilmektedir.

I. HAZİNECE 01.01.2006 TARİHİNDEN ÖNCE İHRAÇ EDİLEN HAZİNE BONOSU VE DEVLET TAHVİLLERİNDEN 2007 YILINDA SAĞLANAN GELİRLER

8. Hazinece 2006 yılından önce ihraç edilen HB ve DT'nden 2007 yılında elde edilen faiz gelirlerinin beyanı ve vergilemesi ile ilgili genel kurallar nelerdir ?

GVK'nun Geçici 67 nci maddesinde, 01.01.2006 tarihinden önce ihraç edilmiş HB ve DT'lerinden sağlanacak gelirlerin 31.12.2005 tarihi itibarıyla yürürlükte olan hükümlere göre beyan edileceğini ve vergilendirileceği hükme bağlanmıştır.

Ayrıca, 2006 yılı öncesi ihraç edilmiş söz konusu menkul kıymetlerden elde edilen gelirlerin beyanı sırasında bunları 26.07.2001-31.12.2005 tarihleri arasında ihraç edilenler ve 26.07.2001 tarihinden önce ihraç edilenler olarak iki gruba ayırmak gerekecektir.

9. 2006 yılı öncesinde ihraç edilmiş olan HB ve DT'lerinin safi tutarının hesaplanmasında kullanılacak " indirim oranı " uygulamasının esasları nelerdir?

Uygulamaya ilişkin hükümler 5281 sayılı Kanunla 2006 yılı başından itibaren GVK'dan çıkarılmış olsa da, GVK'nun Geçici 67 nci maddesine konulan hüküm sebebiyle, Hazinece 2006 yılı öncesinde ihraç edilmiş olan HB ve DT'lerinden (TL cinsinden ihraç edilmiş) 2007 yılında elde edilen faiz gelirlerinin safi tutarı, indirim oranı uygulaması ile hesaplanacaktır.

İndirim oranı uygulaması, 4369 sayılı Kanunla, Gelir Vergisi Kanunu'nun 76 nci maddesinin yürürlükten kaldırılan fıkrası hükümlerine dayanılarak yapılmaktadır. Uygulamanın esasını, aralarında Hazine Bonosu ve Devlet Tahvili faiz gelirlerinin de olduğu bazı menkul sermaye iratlarının, enflasyonun olumsuz etkisinden arındırılmış tutarlarının vergilendirmesi arzusu oluşturmaktadır.

10. 2007 yılı gelirleri için belirlenen indirim oranı nedir ?

Gerçek kişilerce , 2006 yılı öncesinde TL/YTL cinsinden ihraç edilmiş HB ve DT'lerinden 2007 yılında elde edilen faiz gelirlerine uygulanacak indirim oranı, Maliye Bakanlığı tarafından yayımlanan 266 seri numaralı Gelir Vergisi Genel Tebliği ile % 37,7 olarak tespit ve ilan edilmiştir.

11. Gerçek kişilerce 2007 yılında elde edilen HB ve DT faizleri için uygulanan istisna tutarı ne kadardır ?

2007 yılında HB ve DT'nden elde edilen tüm faiz gelirleri için genel bir istisna uygulaması söz konusu değildir. 4710 sayılı Kanunla Gelir Vergisi Kanunu'na eklenen Geçici 59 uncu madde hükmü gereğince, 2007 yılında, sadece, Hazine tarafından 26.07.2001-31.12.2005 tarihleri arasında ihraç edilmiş olan HB ve DT'den

(Eurobondlar dahil) elde edilen faiz gelirleri (ve varsa bunların alım satımından sağlanan kazanç toplamı) için 205.994,16 YTL'lik bir istisna uygulaması yapılacaktır.

Bu nedenle, 2007 yılına ilişkin söz konusu gelirlerin beyanı sırasında, faiz gelirininde elde edildiği HB ve DT'nin ihraç tarihine dikkat edilmesi gerekmektedir.

12. İstisna hangi tutara uygulanacaktır ?

Maliye Bakanlığı'nın konuyla ilgili olarak yayımladığı (243) seri numaralı Gelir Vergisi Genel Tebliği'nde de belirttiği üzere, istisna; faiz gelirleri açısından indirim oranı uygulandıktan, elden çıkarma dolayısıyla elde edilen diğer kazançlar açısından ise maliyet bedelinin endekslenmesi yapıldıktan sonra bulunan safi tutara uygulanacaktır.

Örneğin, 2007 yılından elde edilen HB ve DT faizinden, önce, indirim oranına karşılık gelen kısmı (% 37,7'si) indirilerek gelirin safi tutarı hesaplanacak, daha sonra da safi tutardan bir önceki soruya verdığımız cevapta belirtilen istisna tutarı düşülecektir.

13. Ticari işletmelerin aktifine kayıtlı HB ve DT'lerinden 2007 yılında elde edilen faiz gelirleri ve alım-satım kazançları için de istisna uygulaması yapılabilecek midir ?

4710 sayılı Kanunla getirilen istisna uygulamasından, ancak, 26.07.2001-31.12.2005 tarihleri arasında ihraç edilmiş HB ve DT'nden 2007 yılı sonuna kadar faiz ve alım satım geliri elde eden gerçek kişiler yararlanabileceklerdir.

Anılan Kanunda, ticari işletmelere ait faiz ve alım-satım gelirleri için, söz konusu istisnanın uygulanmayacağı, açık biçimde belirtilmiştir. Bu nedenle, ticari işletmelerin, aktifine kayıtlı DT ve HB'dan (hangi tarihte ihraç edilmiş olursa olsun) 2007 yılında elde edilen faiz gelirleri ve alım-satım kazançları için, yukarıda ayrıntılı biçimde açıkladığımız istisna uygulamasından yararlanılması mümkün değildir.

14. İstisna uygulamasından aile bireylerinin her birinin ayrı ayrı faydalanmaları mümkün müdür?

GVK' nun 93 üncü maddesinde yer alan ve eşlerle velayet altındaki çocukların gelirlerinin tek beyanname ile bildirilmesi esasına dayanan "Aile Reisi Beyanı" uygulaması, 4369 sayılı Kanunla, 1998 yılında kaldırılmıştır.

Bu nedenle, Hazine Bonusu ve Devlet Tahvili faiz gelirleri ve alım-satım kazançları için 4710 sayılı Kanunla ve 2007 yılı gelirleri için 205.994,16 YTL olarak tespit edilmiş olan istisna tutarından her bir aile ferdi, ayrı ayrı yararlanabilecektir.

15. 2006 yılı öncesinde ihraç edilmiş HB ve DT'nden 2007 yılında elde edilen faiz gelirleri için beyanname verme sınırı nedir?

Gelir Vergisi Kanunu'nun " *Toplama yapılmayan haller* " başlığını taşıyan 86 ncı maddesi hükümlerine göre, vergiye tabi gelirin, tevkif sureti ile vergilendirilmiş ve gayri safi tutarları toplamı aynı Kanunun 103 üncü maddesinde yazılı tarifinin ikinci gelir diliminde yer alan tutarı aşmayan menkul ve gayrimenkul sermaye iratlarından ibaret olması durumunda beyanname verilmeyeceği ve diğer gelirler nedeniyle beyanname verilmesi halinde de bu gelirlerin beyannameye dahil edilmeyeceği

hüküm altına alınmıştır.

HB ve DT faiz gelirleri üzerinden vergi tevkifatı yapıyor olması sebebiyle (kesintinin oranı her ne kadar % 0 ise de), bu gelirler için de beyan sınırı uygulaması yapılmaktadır. Gerçek kişilerce, Hazinece 2006 yılı öncesinde ihraç edilmiş HB ve DT'nden 2007 yılında elde edilen faiz gelirlerinin, varsa diğer beyana tabi menkul ve gayrimenkul sermaye iratları ile birlikte dikkate alınacak beyanname verme sınırı 19.000 YTL'dir. Bu sınırı aşmayan faiz gelirlerinin yıllık Gelir Vergisi beyannamesi ile beyanı söz konusu değildir.

Öte yandan, belirtilen sınırın aşıp aşılmadığı, iradın gayrisafi tutarına göre değil, gayrisafi tutara indirim oranı (bono veya tahvil TL/YTL cinsinden ihraç edilmiş ise) ve istisna (GVK Geçici 59 uncu madde kapsamında bulunuyorsa) uygulandıktan sonra kalan tutara göre belirlenecektir.

16. İstisnadan yararlandırılabilen HB ve DT faiz gelirinin beyanında, indirim oranı, istisna ve beyan sınırı uygulamaları hangi sırayla yapılacaktır ?

26.07.2001-31.12.2005 tarihleri arasında TL/YTL cinsinden ihraç edilen HB ve DT faiz gelirlerinin beyanında, önce, gayrisafi tutara, GVK'nun 76 ncı maddesinde yer alan indirim oranı uygulanacak (2007 yılı için % 37,7), kalan kısımdan 205.994,16 YTL istisna tutarı düşülecek ve kalan tutarın 19.000 YTL'lik beyan sınırını aşp aşmadığına bakılacaktır.

Yukarıdaki sorulara verdiğimiz cevaplarda da belirtildiği gibi, aşması halinde, istisna uygulamasından sonra bulunan tutarın tamamı beyan edilecektir.

17. Hazinece 26.07.2001 tarihinden önce TL cinsinden ihraç edilmiş HB ve DT'nden 2007 yılında elde edilen faiz gelirlerinin beyanı ve vergilendirilmesine ilişkin kurallar nelerdir ?

Hazinece 26.07.2001 tarihinden önce TL cinsinden ihraç edilmiş söz konusu menkul kıymetlerden 2007 yılında elde edilen faiz gelirleri için sadece indirim oranı uygulaması yapılacaktır. Bu uygulama sonucu bulunacak tutarın 19.000 YTL'yi aşması halinde, gelirin indirim oranı uygulaması sonrası bulunan tutarı 1-25 Mart 2008 tarihleri arasında yıllık gelir vergisi beyannamesi ile beyan edilecektir.

2007 yılı gelirleri için kullanılacak indirim oranı Maliye Bakanlığınca % 37,7 olarak tespit ve ilan edilmiştir.

Özetle, 26.07.2001 tarihi öncesinde TL cinsinden ihraç edilmiş HB ve DT'lerinden sağlanan faiz gelirlerinin % 37,7'i düşülecek, kalan kısmın yine 2007 yılı için belirlenen 19.000 YTL'lik beyan sınırını aşp aşmadığına bakılacaktır. Aşması halinde, indirim oranı uygulamasından sonra bulunan tutar, 1-25 Mart 2008 tarihleri arasında yıllık Gelir Vergisi beyannamesi ile menkul sermaye iradı olarak beyan edilecektir.

Örneğin, 26.07.2001 tarihi öncesince ihraç edilmiş Devlet Tahvilinden 2007 yılında 65.000 YTL faiz geliri elde eden kişi, önce bunun safi tutarını hesaplayacaktır.

$$65.000 - (65.000 \times \% 37,7) = 40.495 \text{ YTL}$$

Hesaplanan safi tutar 19.000 YTL'lik beyan sınırını aştığı için, tamamı, 1-25 Mart 2008 tarihleri arasında yıllık Gelir Vergisi Beyannamesi ile beyan edilecektir.

18. Hazinece 26.07.2001 tarihinden önce yabancı para cinsinden veya yabancı paraya endeksli olarak ihraç edilmiş HB ve DT'nden 2007 yılında elde edilen faiz gelirlerinin beyanı ve vergilendirilmesine ilişkin kurallar nelerdir ?

Döviz cinsinden veya dövize endeksli olarak ihraç edilenler için indirim oranı uygulamanın yapılması söz konusu değildir. İhraç tarihi dolayısıyla bu gelirler, GVK'nun Geçici 59 uncu maddesi hükümlerine göre yapılan istisna uygulamasından da yararlanamaz.

Bu gelirler, 19.000 YTL'lik beyanı sınırını aşması halinde 1-25 Mart 2008 tarihleri arasında yıllık gelir vergisi beyannamesi ile menkul sermaye iradı olarak beyan edilecektir.

19. Hazinece 26.07.2001 tarihinden önce ihraç edilmiş HB ve DT'nden 2007 yılında elde edilen alım-satım kazançlarının beyanı ve vergilendirilmesine ilişkin kurallar nelerdir ?

Hazinece 26.07.2001 tarihinden önce TL veya yabancı para cinsinden ihraç edilmiş söz konusu menkul kıymetlerden 2007 yılında elde edilen alım-satım kazançları için, önce endeksleme yapılarak (ÜFE artış oranında) kazancın safi tutarı hesaplanacak, daha sonra da bu tutardan 15.000 YTL istisna düşülecektir.

İstisnanın düşülmesinden sonra kalan tutar ise 1-25 Mart 2008 tarihleri arasında yıllık gelir vergisi beyannamesi ile diğer kazanç ve iratlar olarak beyan edilecektir.

İhraç tarihi dolayısıyla bu gelirler, GVK'nun Geçici 59 uncu maddesi hükümlerine göre yapılan istisna uygulamasından yararlanamamaktadır.

20. Hazinece 26.07.2001-31.12.2005 tarihleri arasında TL/YTL cinsinden ihraç edilmiş HB ve DT'nden 2007 yılında elde edilen faiz gelirlerinin beyanı ve vergilendirilmesine ilişkin kurallar nelerdir ?

Hazinece 26.07.2001-31.12.2005 tarihleri arasında ihraç edilmiş olan HB ve DT'lerinden 2007 yılında elde edilen faiz gelirleri, önce indirim oranı uygulamasına tabi tutularak % 37,7 'si düşülecek, bu şekilde hesaplanan safi tutardan da GVK'nun Geçici 59 uncu maddesi hükümlerine göre 205.994,16 YTL istisna indirilecektir. (Eğer varsa, istisna, faiz gelirleri ve alım-satım kazançları toplamına uygulanacaktır.)

İstisna uygulamasından sonra kalan tutarın 19.000 YTL'yi aşması halinde, istisna düşüldükten sonra bulunan tutar 1-25 Mart 2008 tarihleri arasında yıllık Gelir Vergisi beyannamesi ile menkul sermaye iradı olarak beyan edilecektir .

Örneğin, 20.07.2003 tarihinde TL cinsinden ihraç edilmiş Devlet Tahvilinden 2007 yılında 360.000 YTL faiz geliri elde eden kişi, önce bunun safi tutarını hesaplayacaktır.

$$360.000 - (360.000 \times \% 37,7) = 224.280 \text{ YTL}$$

Hesaplanan safi tutardan istisna tutarı düşülecektir.

$$224.280 - 205.994,16 = 18.285,84 \text{ YTL}$$

İstisna uygulaması sonrası bulunan tutar 19.000 YTL'lik beyan sınırının altında kaldığı için gelir beyan edilmeyecektir.

21. Hazinece 26.07.2001-31.12.2005 tarihleri arasında yabancı para cinsinden ihraç edilmiş HB ve DT'den 2007 yılında elde edilen faiz gelirlerinin beyanı ve vergilendirilmesine ilişkin kurallar nelerdir ?

GVK'nun 76 ncı maddesi hükümleri gereğince, Hazinece 26.07.2001-31.12.2005 tarihleri arasında yabancı para cinsinden veya yabancı paraya endekli olarak ihraç edilmiş olan HB ve DT'lerinden 2007 yılında elde edilen faiz gelirleri için indirim oranı uygulaması yapılması mümkün değildir.

Bu gelirden önce GVK'nun Geçici 59 uncu maddesi hükümlerine göre 205.994,16 YTL istisna tutarı düşülecek, daha sonra da bulunan tutarın beyan sınırı olan 19.000 YTL'yi aşmış olduğuna bakılacaktır. Aşması halinde, istisna düşüldükten sonra bulunan tutarın tamamı 1-25 Mart 2008 tarihleri arasında Gelir Vergisi beyannamesi ile menkul sermaye iradı olarak beyan edilecektir .

Örneğin, 20.09.2002 tarihinde Amerikan Doları cinsinden ihraç edilmiş Devlet Tahvilinden 2007 yılında 350.000 YTL faiz geliri elde eden kişi, önce bu tutardan istisna tutarını düşecek,

$$350.000 - 205.994,16 = 144.005,84 \text{ YTL}$$

Daha sonra da bulunan tutarın 19.000 YTL'lik beyan sınırını aşması nedeniyle, gelirin istisnadan sonra kalan kısmını (144.005,84 YTL) 1-25 Mart 2008 tarihleri arasında yıllık Gelir Vergisi beyannamesi ile beyan edecektir.

22. Hazinece 26.07.2001-31.12.2005 tarihleri arasında ihraç edilmiş Devlet Tahvili ve Hazine Bonolarından 2007 yılında elde edilen alım-satım kazançlarının beyanı ve vergilendirilmesine ilişkin kurallar nelerdir ?

Hazinece 26.07.2001-31.12.2005 tarihleri arasında ihraç edilmiş olan (TL/YTL veya yabancı para cinsinden) HB ve DT'lerinden 2007 yılında elde edilen alım-satım kazançları için önce endeksleme yapılarak kazancın safi tutarı hesaplanacak, bu şekilde hesaplanan safi tutardan da GVK'nun Geçici 59 uncu maddesi hükümlerine göre 205.994,16 YTL istisna indirilecektir. (Eğer varsa, istisna, faiz gelirleri ve alım-satım kazançları toplamına uygulanacaktır.)

İstisna uygulamasından sonra kalan tutarın tamamı 1-25 Mart 2008 tarihleri arasında yıllık Gelir Vergisi beyannamesi ile " diğer kazanç ve iratlar " olarak beyan edilecektir .

Bu gelirler için 15.000 YTL'lik istisnanın ayrıca düşülmesi söz konusu olmayacaktır.

23. GVK hükümlerine göre 2007 yılında beyana tabi başkaca geliri de bulunan bir kimsenin aynı yıl içinde 2006 yılı öncesinde ihraç edilmiş HB'ndan elde ettiği faiz gelirini de bu beyannameye dahil etmesi gerekir mi ?

GVK hükümlerine göre, 2007 yılında beyana tabi başka geliri de bulunan bir kimsenin, aynı yıl içinde 2006 yılı öncesinde ihraç edilmiş HB'ndan sağladığı faiz gelirlerinin istisna uygulamasından sonra kalan tutarının 19.000 YTL'lik beyan

sınırını aşması halinde, istisna uygulamasından sonra kalan tutarı 1-25 Mart 2008 tarihleri arasında vereceği yıllık gelir vergisi beyannamesine dahil etmesi gerekmektedir.

Beyan sınırının aşılması durumunda ise, anılan faiz gelirleri, başka gelirler için verilen beyannameye dahil edilmeyecektir.

24. Hazine tarafından 2006 yılı öncesinde ihraç edilen Eurobond'lardan 2007 yılında gerçek kişilerce sağlanan faiz gelirleri hangi kurallara göre beyan edilecektir ?

Hazinenin 2006 yılı öncesinde yurt dışında ve yabancı para cinsinden ihraç ettiği Eurobond'lardan 2007 yılında elde edilen faiz gelirleri gerekli koşulların gerçekleşmesi halinde, HB ve DT'lerinin tabi olduğu hükümler çerçevesinde, yıllık gelir vergisi beyannamesi ile menkul sermaye iradı olarak beyan edilmektedir.

Bu bağlamda, Eurobondların yabancı para cinsinden ihraç edilmiş olmaları sebebiyle, bunların faiz gelirleri için indirim oranı uygulaması yapılmamaktadır.

Bu gelirler için belirlenen beyan sınırı ise, 2007 yılı için, 19.000 YTL'dir.

Özetle, bu gelirler, GVK'nun Geçici 59 uncu maddesi kapsamına giriyorsa (26.07.2001-31.12.2005 tarihleri arasında ihraç edilmiş ise) istisna (205.994,16 YTL) düşüldükten sonraki tutarın 19.000 YTL'yi aşması halinde 1-25 Mart 2008 tarihleri arasında yıllık gelir vergisi beyannamesi ile beyan edilmek durumundadır.

26.07.2001 tarihi öncesinde ihraç edilmiş Eurobondlardan 2007 yılında elde edilen faiz gelirleri için ise GVK'nun Geçici 59 uncu maddesine göre istisna uygulaması yapılması mümkün değildir.

Bu gelirlerin 19.000 YTL'yi aşması halinde 1-25 Mart 2008 tarihleri arasında yıllık gelir vergisi beyannamesi ile beyan edilmesi gerekmektedir.

25. Hazine tarafından 2006 yılı öncesinde ihraç edilen Eurobond'lardan 2007 yılında kurumlarca sağlanan faiz gelirleri hangi kurallara göre beyan edilecektir ?

Tam mükellef kurumlar tarafından 2006 yılı öncesinde ihraç edilen Eurobond'lardan 2007 yılında elde edilen faiz gelirleri, kurumun diğer gelirleri ile birleştirilerek kurum kazancı olarak yıllık kurumlar vergisi beyannamesi ile beyan edilecek ve üzerinden % 20 oranında kurumlar vergisi ödenecektir.

26. Hazine tarafından 2006 yılından önce ihraç edilen Eurobond'lardan 2007 yılında gerçek kişilerce sağlanan alım-satım kazançları hangi kurallara göre beyan edilecektir ?

Hazinenin 2006 yılı öncesinde yurt dışında ve yabancı para cinsinden ihraç ettiği Eurobond'lardan 2007 yılında elde edilen alım-satım kazançları, gerekli koşulların gerçekleşmesi halinde, HB ve DT'lerinin tabi olduğu hükümler çerçevesinde, yıllık gelir vergisi beyannamesi ile diğer kazanç ve irat olarak beyan edilmektedir.

Buna göre, 26.07.2001 tarihinden önce ihraç edilmiş Eurobondlardan 2007 yılında elde edilen alım satım kazançlarının endeksleme sonrası bulunan safi tutarının 15.000 YTL'si gelir vergisinden istisna edilmiştir. Kazancın bu istisna tutarını aşan kısmının 1-25 Mart 2008 tarihleri arasında yıllık gelir vergisi beyannamesi ile beyan edilmesi gerekmektedir.

26.07.2001-31.12.2005 tarihleri arasında ihraç edilmiş Eurobondlardan 2007 yılında sağlanan alım satım kazançları ise GVK'nun Geçici 59 uncu maddesi hükümleri uyarınca istisna uygulamasına tabidir. Daha açık bir ifade ile, bu gelirlerin 205.994,16 YTL'si vergiden istisna edilmiştir. (Bu durumda 15.000 YTL'lik istisnadan ayrıca yararlanılmaz). Bu istisnanın düşülmesinden sonra kalan tutarın 1-25 Mart 2008 tarihleri arasında yıllık gelir vergisi beyannamesi ile beyan edilmesi gerekir.

27. Hazine tarafından 2006 yılından önce ihraç edilen Eurobond'lardan 2007 yılında kurumlarca sağlanan alım-satım kazançları hangi kurallara göre beyan edilecektir ?

Tam mükellef kurumlar tarafından 2006 yılı öncesinde ihraç edilen Eurobond'lardan 2007 yılında elde edilen alım-satım kazançları, kurumun diğer kazançları ile birleştirilerek kurum kazancı olarak yıllık kurumlar vergisi beyannamesi ile beyan edilecek ve üzerinden % 20 oranında kurumlar vergisi ödenecektir.

Bu gelirlere, Eurobond 26.07.2001-31.12.2005 tarihleri arasında ihraç edilmiş olsa da, istisna uygulanması söz konusu değildir.

28. Eurobondlardan sağlanan alım-satım kazancı nasıl hesaplanmaktadır ?

Eurobondlardan sağlanan alım satım kazancı, alım sırasında ödenen tutarın o günkü T.C. Merkez Bankası döviz alış kurundan YTL karşılığı ile satış sırasında tahsil edilen tutarın satışın gerçekleştirildiği günkü T.C Merkez Bankası döviz alış kurundan YTL karşılığı arasındaki farktır.

29. Dar mükellef gerçek kişilerin Eurobondlardan sağladıkları faiz gelirleri ve alım-satım kazançları için durum nedir ?

GVK'nun Geçici 67 nci maddesinde (7 numaralı fıkra) 5527 sayılı Kanunla yapılan ve 07.07.2006 tarihinden itibaren yürürlüğe giren değişiklik uyarınca, dar mükellef gerçek kişi veya kurumlarca, Hazine tarafından yurt dışında ihraç edilen menkul kıymetlerden (Eurobond) sağlanan kazanç ve iratlar stopaja tabi olmadığı gibi bu kazanç ve iratlar için münferit veya özel beyanname de verilmemektedir.

II. HAZİNECE 01.01.2006 TARİHİNDEN İTİBAREN İHRAÇ EDİLEN HAZİNE BONOSU VE DEVLET TAHVİLLERİNDEN 2007 YILINDA SAĞLANAN GELİRLER

30. 01.01.2006 tarihinden itibaren ihraç edilen HB ve DT'nden 2007 yılında sağlanan gelirlerin tabi olduğu beyan ve vergileme rejiminin esasları nelerdir ?

TBMM'de 2004 yılı sonunda kabul edilen 5281 sayılı Kanunla Gelir Vergisi Kanunu'na eklenen Geçici 67 nci madde hükümleri ile, 2006 yılı başından itibaren (10) yıl süreyle, 01.01.2006 tarihinden itibaren ihraç edilen HB ve DT'nden elde edilecek gelirler (faiz gelirleri ve alım-satım kazançları) üzerinden, elde edenin hukuki statüsüne bakılmaksızın % 15 oranında tevkifat yapılması benimsenmiş, bu

şekilde tevkif suretiyle vergilendirilen gelirlerin gerçek kişiler tarafından yıllık veya münferit beyanname ile beyan edilmemesi hükme bağlanmıştır.

Uygulamanın ilk yılında yapılan değişikliklerle tevkifat oranı, dar mükellefler için % 0'a, tam mükellefler için % 10'a indirilmiştir.

Söz konusu gelirler üzerinden yapılan tevkifat için halen bu oranlar uygulanmaktadır.

31. Hazinece 01.01.2006 tarihinden sonra ihraç edilen HB ve DT'nden 2007 yılında elde edilen faiz gelirleri yıllık beyanname ile beyan edilecek midir ?

GVK Geçici 67 nci madde hükümleri gereğince tevkifata tabi tutulan gelir ve kazançların yıllık beyanname ile beyanı söz konusu olmayacaktır.

Daha açık ifade ile, 01.01.2006 tarihi ve sonrasında ihraç edilen HB ve DT'lerinden 2007 yılında elde edilen ve üzerinden GVK Geçici 67 nci madde hükümlerine göre tevkifat yapılan faiz gelirleri tutarı ne olursa olsun yıllık gelir vergisi beyanname ile beyan edilmeyecektir. Başka gelirler dolayısıyla yıllık beyanname veren mükellefler, bu gelirlerini beyannamelerine dahil etmeyeceklerdir.

32. GVK hükümlerine göre 2007 yılında beyana tabi başkaca geliri de bulunan bir kimsenin aynı yıl içinde 2006 yılında ihraç edilmiş HB'ndan elde ettiği faiz gelirini de bu beyannameye dahil etmesi gerekir mi ?

GVK hükümlerine göre 2007 yılında beyana tabi başka geliri de bulunan bir kimse, aynı yıl içinde HB'ndan (2006 yılında ihraç edilmiş) sağladığı faiz gelirlerini bu beyannameye dahil etmeyecektir.

GVK'nun Geçici 67 nci maddesi hükümlerine göre tevkifata tabi bulunan söz konusu HB faiz gelirleri, yine aynı madde hükümlerine göre yıllık veya münferit beyanname ile beyan edilmemektedir.

33. Hazinece 01.01.2006 tarihinden sonra ihraç edilen HB ve DT 'nden 2007 yılında elde edilen alım-satım kazançları yıllık beyanname ile beyan edilecek midir ?

Yeni beyan ve vergileme rejimine ilişkin hükümlerin yer aldığı GVK'nun Geçici 67 nci maddesinde 2006 yılı başından itibaren (10) yıl süreyle, 01.01.2006 tarihi ve sonrasında ihraç edilen HB ve DT'nden banka ve aracı kurumlar vasıtasıyla elde edilecek alım-satım kazançları üzerinden, üçer aylık dönemler itibarıyla, ödemeyi yapan bankalar, aracı kurumlar, saklamacı kuruluşlar ve T.C Merkez Bankasınca % 10 (dar mükellef gerçek kişi ve kurumların gelirleri üzerinden % 0) oranında gelir vergisi tevkifatı yapılması hükme bağlanmıştır.

GVK Geçici 67 nci madde hükümleri gereğince, bu şekilde tevkifata tabi tutulan kazançların yıllık beyanname ile beyanı söz konusu olmamaktadır.

Ancak, maddede yapılan değişiklik ile tevkifata tabi menkul kıymetlerin alım satımından doğan ve yıl içinde mahsup edilemeyen zararlar için yıllık beyanname verilebilmesine olanak sağlanmıştır. Bu beyanname, HB ve DT alım satımından doğan kazançlarla, aynı türden menkul kıymetlerden oluşan zararlar birbirine mahsup edildikten sonra kalan tutar yer alacaktır. Bu tutar üzerinden % 10 oranında

hesaplanacak vergiden , bu menkul kıymetlerden elde edilen kazançlar üzerinden yıl içinde tevkif suretiyle ödenen vergiler mahsup edilecektir.

34. İhtiyari beyan hakkı kullanılarak verilecek beyanname ile ilgili usul ve esaslar nelerdir ?

İhtiyari beyanname, HB ve DT'nin 2007 yılı içinde satışından doğan zararların yine aynı yıl içinde ve aynı türden menkul kıymetlerden elde edilen alım satım kazançlarından düşülmesi suretiyle bulunacak tutar beyan edilecektir.

Beyan edilen bu tutar üzerinden % 10 oranında gelir vergisi hesaplanacak, hesaplanan bu vergiden de yıl içinde bu kazançlar için ödenmiş olan tevkifat tutarları toplamı mahsup edilecektir.

Mahsup sonrası kalan vergi de 2008 yılının Mart ve Temmuz aylarında iki eşit taksitle ödenecektir.

35. İhtiyari beyan hakkı kullanılarak verilecek beyanname mahsup edilemeyen vergilerin iadesi mümkün müdür ?

Beyanname üzerinde hesaplanan vergiden mahsup edilemeyen yıl içinde tevkif suretiyle ödenmiş vergi kalması halinde, bu vergiler, genel hükümler çerçevesinde mükellefe red ve iade edilecektir. Ancak, yıl içinde elde edilen kazançtan mahsup edilemeyen zararların izleyen takvim yıllarına devredilmesi mümkün olmayacaktır.

HB ve DT alım satım kazançları, (263) seri numaralı Gelir Vergisi Genel Tebliği ekinde yer alan beyanname ile beyan edilecektir.

36. İhtiyari beyanname düzenlenmesinde dikkate alınacak " aynı türden menkul kıymet " ifadesi ile ne kastedilmektedir ?

GVK' nun Geçici 67 nci maddesinde, ancak, aynı türden menkul kıymetlerin alım satım kazançlarına ilişkin olarak ihtiyari beyanname verilebileceği hükme bağlanmıştır. Uygulamada bu kazançların sağlandığı menkul kıymetler dört başlık altında toplanmıştır.

- Sabit getirili menkul kıymetler ve diğer sermaye piyasası araçları
- Değişken getirili menkul kıymetler ve diğer sermaye piyasası araçları
- Vadeli işlem ve opsiyon sözleşmeleri
- Yatırım fonları katılma belgeleri

İhtiyari beyan hakkını kullanarak yıllık gelir vergisi beyanname verecek olan mükellefler, bu beyanname HB ve DT alım satımından doğan zararlarını ancak yine aynı menkul kıymetlerin alım satımından doğan kazançlara mahsup edebileceklerdir.

37. İhtiyari beyan hakkı kullanılarak verilecek beyannameye başka gelirlerin de dahil edilmesi mümkün olabilecek midir ?

Hazinece 01.01.2006 tarihi ve sonrasında ihraç edilen HB ve DT'lerinden 2007 yılında elde edilen alım satım kazançları için ihtiyari beyanname verilmesi durumunda bu beyanname sadece söz konusu kazançlar gösterilecektir. Beyannameye başka

gelirlerin (faiz, temettü, ücret vb.) dahil edilmesi mümkün olamayacaktır.

38. İhtiyari beyan hakkı kullanılarak verilecek beyannamenin düzenlenmesi sırasında nelere dikkat edilmesi gerekmektedir ?

İhtiyari beyannamenin (1) numaralı Tablosunda “Mükellefin Kimlik ve Adres Bilgileri” bölümünde, mükellefe ait kimlik ve adres bilgileri yer alacaktır.

Beyannamenin “Alım-Satım Kazançlarına İlişkin Bildirim” başlıklı (2) numaralı tablosunda ise aynı tür menkul kıymet ve diğer sermaye piyasası araçları için yapılan sınıflandırma dikkate alınarak ayrı ayrı hesaplanan, alım-satımdan doğan kar veya zararlar, beyannamenin 20-24 numaralarında yer alan ilgili satırlara aktarılacaktır. (Aynı tür menkul kıymetlerin ve diğer sermaye piyasası araçlarının sınıflandırılmasında ve kar/zarar mahsubunun yapılmasında, 257 ve 258 seri numaralı Gelir Vergisi Kanunu Genel Tebliğlerinde yapılan açıklamalar dikkate alınacaktır.)

İhtiyari beyanda uygulanacak olan vergi oranı, Geçici 67 nci maddenin (11) numaralı fıkrasında %10 olarak belirlenmiştir. Buna göre, 2007 yılına ilişkin olarak verilecek beyannamede, beyan edilen gelir üzerinden bu oran kullanılarak vergi hesaplanacak ve bulunan toplam tutar beyannamenin “ Hesaplanan Gelir Vergisi ” satırına aktarılacaktır.

Beyannameye dahil edilen menkul kıymet alım-satımından doğan kar/zarara ilişkin tevkif suretiyle ödenmiş vergiler, beyannamenin “Yıl İçinde Tevkif Edilen Vergiler” satırına aktarılarak mahsup edilecektir.

39. İhtiyari beyanname nereye ve hangi süre içinde verilecektir ?

GVK'nun Geçici 67 nci maddesinde tevkifata tabi tutulan alım satım kazançları ile ilgili ihtiyari beyanname, tam mükelleflerce ikametgahlarının bulunduğu yer vergi dairesine, öteden beri mükellef olanlar için ise bağlı oldukları vergi dairesine verilecektir.

Söz konusu beyanname, dar mükellefler adına GVK Geçici 67 nci madde kapsamına giren işlemlerini yürüten banka/aracı kurumların genel müdürlüklerince ve onların bağlı oldukları vergi dairelerine verilecektir.

“G.V.K. Geçici 67/11 inci Maddesine Göre İhtiyari Beyanda Bulunan Mükellefler İçin Yıllık Gelir Vergisi Beyannamesi”, 1-25 Mart 2008 tarihleri arasında ilgili vergi dairesine verilecektir.

Mahsup sonucu ödenmesi gereken bir vergi olması halinde; bu tutar, aynı Kanununun 117 nci maddesi gereğince, 2008 yılının Mart ve Temmuz aylarında olmak üzere iki eşit taksitte ödenecek, iadesi gereken bir tutarın kalması halinde ise bu tutarın iadesi 252 seri numaralı Gelir Vergisi Genel Tebliğinde belirlenen usul ve esaslar çerçevesinde yapılacaktır.

40. 2007 yılında, hem 2006 öncesi ve hem de 2006 sonrasında ihraç edilmiş HB ve DT'den elde edilmiş alım satım kazancı bulunanların yapmaları gereken işlemler nelerdir ?

2007 yılında, hem 2006 öncesi ve hem de 2006 yılında ihraç edilmiş HB ve DT'den

sağladığı alım satım kazancı bulunan kişilerin, öncelikle bu kazançlarını kaynaklarına göre ayırmaları gerekmektedir.

Bu gelirlerden 2006 yılında ihraç edilmiş ve üzerinden Geçici 67 nci maddeye göre tevkifat yapılmış bulunanlar için istenilirse ihtiyari beyanname verilebilecektir.

2006 öncesi ihraç edilmiş olanlar ise (26.07.2001 tarihinden sonra ihraç edildiği varsayımı ile), endeksleme uygulamasına tabi tutularak safi tutarı hesaplanacak, daha sonra da hesaplanan bu tutardan 2007 yılı için belirlenen istisna tutarı (205.994,16 YTL) düşülecektir. İstisna sonrası kalan tutarın tamamı yıllık gelir vergisi beyannamesi ile beyan edilecektir.

Örneğin, (A), 2007 yılında, 11.09.2005 tarihinde ihraç edilen HB satışından 250.000 YTL kazanç sağlamıştır. Endeksleme uygulaması ile önce kazancın safi tutarı hesaplanacak, daha sonra da, bulunan safi tutardan GVK'nun Geçici 59 uncu maddesine göre 2007 yılı için tespit edilen istisna tutarı (205.994,16 YTL) indirilecektir. İstisna tutarının düşülmesinden sonra kalan tutar Mart 2008 ayının 25'ine kadar yıllık gelir vergisi beyannamesi ile " diğer kazanç ve iratlar " olarak beyan edilecektir.

41. Hazinece 01.01.2006 tarihinden sonra ihraç edilen Eurobondlar da yeni vergileme rejimi kapsamında tevkifata tabi midir ?

GVK'nun Geçici 67 nci maddesine konulan hükümlerle, Hazinesinin yurt dışında ihraç ettiği Eurobondlar tevkifat kapsamı dışında bırakılmıştır. Yani Eurobondlardan elde edilecek faiz gelirleri ve alım-satım kazançları üzerinden GVK Geçici 67 hükümlerine göre tevkifat yapılmayacaktır.

Ayrıca, anılan maddede 5527 sayılı Kanunla yapılan değişiklik ile de dar mükellef gerçek kişi veya kurumlarca Hazine tarafından yurt dışında ihraç edilen menkul kıymetlerden sağlanan kazanç ve iratlar için münferit veya özel beyanname verilmemesi hükme bağlanmıştır.

42. Hazinece 01.01.2006 tarihinden sonra ihraç edilen Eurobondlardan 2007 yılında elde edilen alım-satım kazançları yıllık beyanname ile beyan edilecek midir ?

01.01.2006 tarihinden itibaren ihraç edilen Eurobond'lar, GVK Geçici 59 uncu madde kapsamında olmadıklarından, bunlardan 2007 yılında sağlanan alım-satım kazançları istisna uygulamasından yararlandırılmayacaktır.

Öte yandan, GVK'nun Mükerrer 80 inci maddesinde yapılan değişiklik sonucu, bu kazançlar için 15.000 YTL'lik istisna uygulaması yapılması da mümkün bulunmamaktadır.

Bu kazançlar için ancak, elde tutulma süresinde ÜFE artış oranının % 10 ve üzerinde olması koşuluyla endeksleme yapılabilecektir.

B. HİSSE SENETLERİNDEN SAĞLANAN GELİRLER (KAR PAYLARI VE ALIM-SATIM KAZANÇLARI)

2006 yılı başında yürürlüğe giren yeni beyan ve vergileme rejiminin 01.01.2006 tarihinden itibaren iktisap edilen (satın alınan) hisse senetlerinden elde edilen alım-satım kazançlarını kapsıyor olması nedeniyle ve GVK'nun yeni vergileme rejimine ilişkin maddesinde, 01.01.2006 tarihinden önce iktisap edilmiş hisse senetlerinden sağlanan gelirlerin 31.12.2005 tarihinde yürürlükte olan hükümlere göre vergilendirileceklerinin hükme bağlanmış olması sebebiyle, bu gelirlerin beyanına ilişkin kurallar da bu menkul kıymetlerin iktisap tarihlerine bağlı olarak farklılıklar arz etmektedir.

Aşağıda, önce, hisse senedi kar paylarının, daha sonra da hisse senetlerinin elden çıkarılmasından doğan alım-satım kazançlarının, 01.01.2006 tarihinden önce ve itibaren iktisap edilen hisse senetleri için ayrı ayrı olmak üzere, tabi oldukları beyan ve vergileme rejiminin usul ve esasları açıklanmaktadır.

I. HİSSE SENEDİ KAR PAYLARI

43. Hisse senedi kar payı nedir ?

Gelir Vergisi Kanununda " kar payı " kavramı tanımlanmamıştır. Ancak, GVK'nun 75'inci maddesinde menkul sermaye iradı olarak nitelendirilecek olan bazı kar payı türleri sayılmıştır. Söz konusu maddede sayılan kar payı türleri ;

- Her nevi hisse senetlerinin kar payları
- İştirak hisselerinden doğan kazançlar
- Kurumların idare meclisi başkan ve üyelerine verilen kar

paylarıdır.

" Kurumlardan alınan kar payı " kavramı, yukarıda sayılan ve Gelir Vergisi Kanununun 75'inci maddesinin ikinci fıkrasının 1, 2 (adi komandit şirketlerde komanditerlerin kar payları hariç) ve 3 numaralı bentlerinde belirtilen kar paylarını ifade etmektedir.

Aynı fıkranın 12 nci bendinde de, faizsiz olarak kredi verenlere ödenen kar payları ile kar ve zarar ortaklığı belgesi karşılığı ödenen kar payları ve özel finans kurumlarınca kar ve zarara katılma hesabına ödenen kar payları da menkul sermaye iradı sayılmıştır. Söz konusu menkul sermaye iratları, anılan bentte kar payı olarak sayılmakla beraber, bu iratlar bir alacak hakkına dayanmakta olduğundan vergi uygulaması bakımından faiz olarak kabul edilmekte ve faizlerin tabi olduğu hükümlere göre vergilendirilmektedir. Dolayısıyla, bunlar kurumlardan alınan kar payı kavramı içinde değerlendirilmeyecektir.

44. Kar payının dağıtımına nasıl karar verilmektedir?

Şirketlerde kar payının dağıtılıp dağıtılmayacağına genel kurul tarafından karar verilmektedir. Dağıtım zamanının belirlenmesi ise, genellikle, yönetim kuruluna bırakılmaktadır. Yönetim kurulunun, karın fiilen dağıtımı için tespit ettiği tarih, gerçek kişiler yönünden kar payının elde edildiği tarih olarak kabul edilmektedir. Bu tarihten, hisse senedi sahibinin haberdar olmaması yada haberdar olsa bile kar payını fiilen almaması, bu kar paylarının vergilendirilmesi uygulamasında, durumu değiştirmemektedir.

45. Hisse senetlerinden elde edilen kar payları, hangi tür vergiye tabi gelir unsuru olarak değerlendirilmektedir?

Her nevi hisse senetlerinden elde edilen kar payları, Gelir Vergisi Kanununun 75 inci maddesinin 1-3 numaralı bentlerinde menkul sermaye iradı olarak tanımlanmış ve aynı Kanun'da belirtilen koşullarla beyana ve vergiye tabi kılınmıştır.

46. Kurumların yönetim kurulu başkan ve üyelerine verilen temettü ikramiyelerinin beyanı gerekir mi?

Kurumların yönetim kurulu başkan ve üyelerine verilen temettü ikramiyeleri, GVK'nun 75 inci maddesinin 3 numaralı bendinde, menkul sermaye iradı olarak tanımlanmıştır.

2007 yılında elde edilen bu gelirlerin yarısının, varsa tevkifata tabi tutulmuş diğer menkul ve gayrimenkul sermaye iratları ile birlikte 19.000 YTL'yi aşması halinde, 1-25 Mart 2008 tarihleri arasında yıllık gelir vergisi beyannamesi ile beyanı zorunluluğu bulunmaktadır.

47. Kooperatiflerin ortaklarına dağıttıkları kazançlar menkul sermaye iradı olarak beyana ve vergiye tabi midir?

GVK'nun 75 inci maddesinin 2 numaralı bendinde, iştirak hisselerinden doğan kazançlar, menkul sermaye iradı olarak tanımlanmıştır. Kooperatiflerin ortaklarına dağıttıkları kazançlar da bu kapsamda değerlendirilmektedir. Ancak, kooperatiflerin, ortakları ile yaptıkları işlemlerden doğan karların ortaklara, kooperatifle yaptıkları işlemlerle orantılı olarak dağıtılması, kazanç dağıtımı sayılmamaktadır.

48. Gerçek kişilerin 2007 yılında hisse senetlerinden elde ettikleri kar payları için beyanname verme sınırı nedir?

Gelir Vergisi Kanunu'nun "Toplama Yapılmayan Haller" başlığını taşıyan 86'ncı maddesi hükümleri gereğince, 2007 yılında, vergiye tabi gelirin, tamamı tevkif suretiyle vergilendirilmiş ve gayrisafi tutarları toplamı 19.000 YTL'yi aşmayan menkul ve gayrimenkul sermaye iratlarından ibaret olması durumunda, beyanname verilmeyecek; diğer gelirler nedeniyle beyanname verilmesi halinde de bu gelirler beyannameye dahil edilmeyecektir.

Öte yandan, aynı Kanunun 22 nci maddesinde de hisse senedi kar paylarının yarısı gelir vergisinden istisna edilmiştir.

Bu hükümler gereğince, gerçek kişilerin 2007 yılında elde ettikleri hisse senedi kar paylarının yarısının, varsa, tevkif suretiyle vergilendirilmiş diğer menkul ve gayrimenkul sermaye iratları ile birlikte toplam tutarının 19.000 YTL'yi aşması halinde, beyanname verilmesi zorunlu bulunmaktadır.

Örneğin, 2007 yılında ortağı bulunduğu kurumdan 36.000 YTL brüt kar payı geliri olan bir mükellef, bu gelirin yarısının 19.000 YTL'lik beyan sınırının altında kalması nedeniyle, 2007 yılı için yıllık gelir vergisi beyanname vermeyecektir.

49. Gerçek kişilerin 2007 yılında hisse senetlerinden elde ettikleri kar paylarının beyanı ile ilgili olarak GVK Geçici 62 nci maddede yer alan özel durum nedir ?

GVK'nun Geçici 62 nci maddesinde, 31.12.1998 ve daha önce sona eren hesap dönemlerine ilişkin kurum kazançlarının dağıtılması halinde bunların elde eden gerçek kişiler yönünden gelir vergisinden istisna edilmesi hükme bağlanmıştır. Bu sebeple, söz konusu dönemlere ilişkin kazançların 2007 yılında dağıtıldığı durumlarda bu kar payları için tutarı ne olursa olsun, kar payını elde eden gerçek kişilerce yıllık gelir vergisi beyanname verilmez.

50. Gerçek kişilerin 2007 yılında hisse senetlerinden elde ettikleri kar paylarının beyanında tevkif suretiyle ödenen vergi mahsup edilebilecek midir ?

Kar paylarının yarısının 19.000 YTL'lik beyan sınırını aşması nedeniyle yıllık gelir vergisi beyanname ile beyan edildiği durumlarda, beyan edilen tutar üzerinden gelir vergisi tarifesine göre hesaplanan vergiden, kar payını dağıtan kurum tarafından % 15 oranında yapılan tevkifatın tamamı mahsup edilebilecektir. Mahsup sonrası kalan tutar Mart 2008 ve Temmuz 2008 aylarında iki eşit taksitle ödenecektir.

51. Gerçek kişilerin 2007 yılında elde ettikleri kar payları için indirim oranı uygulaması yapılacak mıdır ?

2006 yılına kadar GVK'nın "İrat Sayılmayan Haller" başlığını taşıyan 76 nci maddesinde yer alan ancak 2006 yılı başından itibaren geçerli olmak üzere yürürlükten kaldırılan "İndirim oranı" uygulamasında, kapsama giren menkul kıymet gelirleri arasında hisse senedi kar payları bulunmamaktadır.

Bu sebeple, hisse senedi kar paylarının beyanında indirim oranı uygulaması yapılmamaktadır.

52. Hisse senedi kar paylarında, elde etme ne zaman gerçekleşmiş sayılır?

Kar paylarının mükelleflerçe hangi tarihte elde edildiğinin belirlenmesi, bu gelirlerin hangi yıl geliri olarak beyan edileceğinin saptanması bakımından önem taşımaktadır. Genel olarak, kar payları da dahil menkul sermaye iratlarında "elde etme", gelirin hukuki ve ekonomik tasarruf etme imkanının doğmuş olmasına bağlanmıştır. "Hukuki tasarruf", gelir sahibinin gelir üzerinde talepte bulunma hakkını; "ekonomik tasarruf" ise ödemeyi yapacak olan tarafından, gelirin sahibinin emrine amade kılınmasını ifade eder.

Buna göre, bir gelir hukuken talep edilebilir hale geldiği halde, ödemeyi yapacak olanın yükümlülüklerini yerine getirmemek suretiyle gelirin fiilen sahibinin emrine

amade kılınmaması halinde, gelir elde edilmiş kabul edilmeyecektir. Böyle bir durumda da bu gelirlerin beyanı söz konusu olmayacaktır.

53. Yurt dışındaki kurumların hisse senetlerinden 2007 yılında elde edilen kar paylarının, menkul sermaye iradı olarak beyanı gerekir mi ?

Vergilendirme sistemimiz, tam mükellef gerçek kişilerin, gerek yurt içinde ve gerekse yurt dışında elde etmiş oldukları gelirlerin tamamının beyanı ve vergilendirilmesi hükmünü amirdir.

(220) seri numaralı Gelir Vergisi Genel Tebliği'nde de, konuyla ilgili olarak, *“Tam mükellef gerçek kişiler, yabancı ülkelerde elde ettikleri gelirleri için yıllık beyanname vermek ve diğer gelirleri nedeniyle verecekleri yıllık beyannameye bu gelirlerini ithal etmek zorundadırlar. Bu zorunluluk, tevkif suretiyle vergilendirilip vergilendirilmediğine, tutarına veya niteliğine bakılmaksızın yabancı ülkelerde elde edilen bütün gelirler için geçerlidir.”* hükmüne yer verilmiştir.

Bu nedenle, tam mükellef gerçek kişilerce, kanuni ve iş merkezinin her ikisi de yurt dışında bulunan kurumların hisse senetlerinden 2007 yılında elde edilen kar paylarının, 900 YTL'yi aşması durumunda tamamının yıllık gelir vergisi beyannamesi ile beyan edilmesi gerekmektedir.

Söz konusu gelirlerin beyanı sırasında, Türkiye ile kar payının elde edildiği ülke arasında imzalanmış bir çifte vergilendirmeyi önleme anlaşması varsa, bu anlaşma hükümlerinin de ayrıca dikkate alınması gerekmektedir.

54. Tam mükellef kurumlarca 2007 yılında dağıtılan kar payları üzerinden gelir vergisi tevkifatı yapılmasının usul ve esasları nelerdir ?

Kurum kazançlarının vergilendirilmesi rejiminde 4842 sayılı Kanunla yapılan değişiklikler sonucunda, kurum kazançları, önce sabit oranlı bir kurumlar vergisine tabi tutulmakta, daha sonra da dağıtılması aşamasında (tam mükelleflere ödenenler hariç olmak üzere) % 15 oranında gelir vergisi tevkifatına tabi tutulmaktadır.

Ancak, GVK'na eklenen Geçici 62 nci madde hükmü ile, Kurumlar vergisi mükelleflerinin;

a) 31.12.1998 veya daha önceki tarihlerde sona eren hesap dönemlerinde elde ettikleri kazançlarının,

b) (a) bendi kapsamı dışında kalan ve 31.12.2002 veya daha önceki tarihlerde sona eren hesap dönemlerinde elde edilen, kurumlar vergisinden istisna edilmiş kazançlarının,

c) Geçici 61 inci madde kapsamında tevkifata tâbi tutulmuş kazançlarının,

dağıtımı halinde GVK'nun 94 üncü maddesi hükümleri uyarınca tevkifat yapmamaları kararlaştırılmıştır.

55. Tam mükellef gerçek kişilerin yurt dışındaki kurumlardan 2007 yılında elde etmiş oldukları kar payları üzerinden hesapladıkları gelir vergisinden, bu kar payları ile ilgili olarak yurt dışında ödemiş oldukları vergileri indirim konusu yapmaları mümkün müdür?

Gelir Vergisi Kanunu'nun 123 ncü maddesinde, " *Tam mükellefiyete tabi mükelleflerin yabancı memleketlerde elde ettikleri kazanç ve iratlardan mahallinde ödedikleri benzeri vergiler, Türkiye'de tarh edilen gelir vergisinin yabancı memleketlerde elde edilen kazanç ve iratlara isabet eden kısmından indirilir* " hükmü yer almaktadır.

Bu hükme göre, tam mükellef gerçek kişilerin, 2007 yılında, yurt dışındaki kurumlardan elde etmiş oldukları kar payları üzerinden hesapladıkları gelir vergisinden, bu kar paylarının elde edildiği ülkede beyan edilmiş olması koşuluyla, bu ülkede ödemiş oldukları vergileri mahsup edebilmeleri mümkün olmaktadır.

56. Dar mükellef gerçek kişilerin 2007 yılında elde ettikleri kar payları için yıllık gelir vergisi beyannamesi vermeleri gerekir mi ?

Gelir Vergisi Kanunu'nun 86/2 nci maddesinde, dar mükellefiyette, tamamı Türkiye'de tevki suretiyle vergilendirilmiş olan; ücretler, serbest meslek kazançları, menkul ve gayrimenkul sermaye iratları ile diğer kazanç ve iratlar için yıllık beyanname verilmemesi hüküm altına alınmıştır.

Ayrıca, yine aynı maddede dar mükellef gerçek kişilerin diğer gelir unsurları nedeniyle beyanname vermeleri halinde de, yukarıda belirtilen gelirlerin beyannameye dahil edilmeyeceği de belirtilmiştir.

Bu nedenle, dar mükellef gerçek kişiler tarafından, tam mükellef kurumların hisse senetlerinden elde edilen kar payları beyan kapsamı dışındadır.

57. Karın sermayeye ilave edilmesi dolayısıyla 2007 yılında gerçek kişi ortaklarca elde edilen bedelsiz hisse senetleri menkul sermaye iradı olarak beyan edilecek midir?

Maliye Bakanlığı yayımladığı (243) seri numaralı Gelir Vergisi Genel Tebliğinde, karın sermayeye ilavesi dolayısıyla, gerçek kişi ortaklar tarafından elde edilen bedelsiz hisse senetlerinin menkul sermaye iradı olarak beyanının söz konusu olmadığını açıklamıştır.

58. Sermaye yedeklerinin sermayeye ilave edilmesi dolayısıyla, 2007 yılında ortaklara verilen bedelsiz hisse senetlerinin menkul sermaye iradı olarak beyanı gerekir mi ?

Sermaye yedeklerinin sermayeye ilave edilmesi karşılığında gerçek kişi ortaklara verilen bedelsiz hisse senetleri, ortaklar yönünden menkul sermaye iradı sayılmamaktadır.

Bu nedenle, sermaye yedeklerinin sermayeye ilavesi dolayısıyla gerçek kişi ortaklara verilen bedelsiz hisse senetlerinin, onlar tarafından menkul sermaye iradı olarak beyanı gerekmemektedir.

59. Dönem sonunda elinde hisse senedi bulunduran gerçek kişilerin, hisse senedindeki değer artışı ile ilgili olarak beyanname vermesi gerekir mi ?

Genel olarak, menkul sermaye iratlarında "elde etme", gelirin hukuki ve ekonomik tasarruf etme imkanının doğmuş olmasına bağlanmıştır. Hukuken ve ekonomik olarak tasarruf etme imkanı doğmamış olan bu tür değer artışları için, beyanname verilmesi gerekmemektedir.

60. 2007 yılında kar payı elde edenler ne zaman beyanname verecekler ve beyan ettikleri gelir üzerinden hesaplanan vergiyi ne zaman ödeyeceklerdir ?

Gelir Vergisi Kanunu hükümlerine göre, yarısı beyan sınırını aşan tutardaki hisse senedi kar paylarının, yıllık gelir vergisi beyanname ile beyan edilmesi gerekmektedir. Bu beyannamenin verilme zamanı da, aynı Kanunda, gelirin elde edildiği yılı izleyen yılın Mart ayının 1-25 inci günleri olarak belirlenmiştir.

Buna göre, gerçek kişilerce 2007 yılında hisse senetlerinden elde edilen ve yarısı, varsa tevkifata tabi tutulmuş diğer menkul ve gayrimenkul sermaye iratları ile birlikte 19.000 YTL'yi aşan kar paylarının, 2008 yılı Mart ayının 1-25 nci günleri arasında verilecek yıllık gelir vergisi beyanname ile beyanı gerekmektedir.

Bu beyanname üzerinden hesaplanan gelir vergisinin de, 2008 yılının Mart ve Temmuz aylarında iki eşit taksitle ödenmesi gerekmektedir.

61. Beyanı gereken kar paylarının safi tutarının hesaplanması sırasında indirim konusu yapılabilecek giderler nelerdir?

Beyan edilecek hisse senedi kar payının safi tutarının hesaplanmasında, gayrisafi tutardan indirilebilecek giderler, GVK'nun 78 inci maddesinde sayılmıştır. Buna göre,

- Hisse senetlerinin muhafazası amacıyla bir bankaya veya benzeri müesseseye ödenen giderler , (kiralık kasa vb.)
- Hisse senedi temettülerinin bir banka vasıtasıyla tahsil edilmesi halinde, bu iş için bankaya ödenen komisyonlar,
- Kar payının elde edilmesi için ödenen vergi, resim ve harçlar (Damga Vergisi),

kar payının safi tutarının bulunması sırasında, indirim konusu yapılabilecektir.

62. Menkul kıymet yatırım fonu katılma belgelerine ödenen kar paylarının beyanına ilişkin hususlar nelerdir ?

Bilindiği gibi, GVK'nun 75 inci maddesinin 1 numaralı fıkrasında, Sermaye Piyasası Kanunu'na göre kurulan yatırım fonlarının katılma belgelerine ödenen kar paylarının da, kar payı olduğu hükme bağlanmıştır.

Ancak, yine GVK'nun Geçici 67 inci maddesinde (8 numaralı fıkra) menkul kıymet yatırım fonu veya ortaklıklarının katılma belgelerinin ilgili fona iadesinden elde edilen gelirler için yıllık beyanname verilmeyeceği, diğer gelirler dolayısıyla beyanname verilmesi halinde de bu gelirlerin beyannameye dahil edilmeyeceği hüküm altına alınmıştır. Ticarî işletmeye dahil olan bu nitelikteki gelirler, bu fıkra kapsamı dışında bırakılmıştır.

Bu nedenle, gerçek kişilerce 2007 yılında menkul kıymet yatırım fonu katılma belgelerinin fona iadesinden elde edilen gelirler için, üzerinden tevkifat yapılmış olsun ya da olmasın, yıllık gelir vergisi beyannamesi verilmeyecektir.

II. HİSSE SENEDİ ALIM-SATIM KAZANÇLARI

63. Hisse senetlerinin alım satımından elde edilen kazançlar, hangi tür vergiye tabi kazanç sayılmaktadır ?

GVK' nun Mükerrer 80 inci maddesi hükmüne göre, hisse senetlerinin elden çıkarılmasından (satışından) sağlanan kazançlar, aynı maddede belirtilen bazı istisnaları dışında "değer artış kazancı" olarak, belli koşullarla, beyana ve vergiye tabi tutulmuştur.

64. 2006 yılından önce iktisap edilmiş ve İMKB'de işlem gören hisse senetlerinin 2007 yılında satışından elde edilen kazançlar yıllık beyanname ile beyan edilecek midir ?

2006 yılı başında yürürlüğe giren yeni beyan ve vergileme rejiminin 01.01.2006 tarihinden itibaren iktisap edilen (satın alınan) hisse senetlerinden elde edilen alım-satım kazançlarını kapsıyor olması nedeniyle, 01.01.2006 tarihinden önce iktisap edilmiş hisse senetlerinden sağlanan alım satım kazançları, 31.12.2005 tarihinde yürürlükte olan hükümlere göre vergilendirileceklerdir. (GVK Md. Geçici 67)

Buna göre, 2006 yılından önce iktisap edilmiş ve İMKB'de işlem gören hisse senetlerinden 2007 yılında elde edilen alım satım kazançları, satışa konu olan hisse senedinin (3) aydan fazla süre elde tutulmuş olması sebebiyle yıllık beyanname ile beyana tabi değildir.

65. 2006 yılından önce iktisap edilmiş ve İMKB'de işlem görmeyen (tam mükellef kurumlara ait) hisse senetlerinin 2007 yılında satışından elde edilen kazançlar yıllık beyanname ile beyan edilecek midir ?

2006 yılı başında yürürlüğe giren yeni beyan ve vergileme rejiminin 01.01.2006 tarihinden itibaren iktisap edilen (satın alınan) hisse senetlerinden elde edilen alım-satım kazançlarını kapsıyor olması nedeniyle, 01.01.2006 tarihinden önce iktisap edilmiş hisse senetlerinden sağlanan alım satım kazançları, 31.12.2005 tarihinde yürürlükte olan hükümlere göre vergilendirileceklerdir. (GVK Md. Geçici 67)

2006 yılından önce iktisap edilmiş İMKB'de işlem görmeyen (tam mükellef kurumlara ait) hisse senetlerinden 2007 yılında elde edilmiş alım satım kazançları, hisse senedi (1) yıldan fazla süre elde tutulmuş olması sebebiyle yıllık beyanname ile beyana tabi değildir.

66. 2006 yılından önce iktisap edilen ve İMKB’de işlem gören hisse senetlerinden 2007 yılında bankalar ve aracı kurumlar vasıtasıyla elde edilen alım-satım kazançlarının beyanına ilişkin usul ve esaslar nelerdir ?

2006 yılı öncesinde iktisap edilen ve İMKB’de işlem gören hisse senetlerinin 2007 yılında bankalar ve aracı kurumlar vasıtasıyla satışından elde edilen kazançlar üzerinden GVK Geçici 67 nci madde hükümlerine göre tevkifat yapılmamaktadır.

Buna göre, iktisap tarihinden başlayarak üç aydan daha uzun bir süre geçmiş olması sebebiyle, 2006 yılı öncesinde iktisap edilmiş hisse senetlerinin 2007 yılında bankalar veya aracı kurumlar vasıtasıyla satışından sağlanan kazançların beyanı (tutarı ne olursa olsun) söz konusu değildir.

67. 2006 yılından önce iktisap edilen ve 2007 yılında bankalar ve aracı kurumlar dışında satılan hisse senetlerinden (İMKB’de işlem görmeyen) elde edilen kazançların beyanına ilişkin usul ve esaslar nelerdir ?

2006 yılından önce iktisap edilen ve 2007 yılında bankalar ve aracı kurumlar dışında elden çıkarılan hisse senetlerinin satışından elde edilen kazançlar, GVK’nun Mükerrer 80 inci maddesinde öngörülen asgari elde tutma süresinin (İMKB’de işlem görenler için üç ay, diğerleri için bir yıl) tamamlanmış olması sebebiyle, değer artış kazancı olarak beyanı söz konusu olmayacaktır.

68. 01.01.2006 tarihinden sonra iktisap edilen (satın alınan) hisse senetlerinin 2007 yılında elden çıkarılmasından sağlanan kazançların vergilendirilmesi ile ilgili kurallar nelerdir ?

01.01.2006 tarihinden itibaren iktisap edilen hisse senetlerinin bankalar ve aracı kurumlar vasıtasıyla elden çıkarılmasından sağlanan kazançlar, % 10 oranında tevkifata tabidir.

Bu oran, dar mükellefler tarafından elde edilen gelirler için % 0 olarak uygulanmaktadır.

İMKB’de işlem gören ve bir yıldan fazla süre elde tutulan hisse senetlerinin satışından elde edilen kazançlar ise tevkifat kapsamı dışında bırakılmıştır. Diğer hisse senetlerinin bankalar ve aracı kurumlar vasıtasıyla elden çıkarılmasından sağlanan kazançlar ise, elde tutulma süresine bakılmaksızın, tevkifata tabidir.

Söz konusu hisse senetlerinin bankalar ve aracı kurumlar dışında elden çıkarılmasından sağlanan kazançlar ise GVK Mükerrer 80 inci maddesi hükümlerine göre vergilendirilmektedir. Bu durumda, asgari elde tutma süresi (2) yıldır.

69. 2007 yılında elde edilen ve üzerinden tevkifat yapılan hisse senedi alım-satım kazançlarının beyanı ile ilgili genel kurallar nelerdir ?

GVK Geçici 67 nci maddesine göre yapılan tevkifat uygulamasında genel kural , tevkifata tabi tutulan gelirlerin gerçek kişiler tarafından ayrıca yıllık veya münferit beyanname ile beyan edilmemesidir. Gerçek kişiler, beyana tabi başka gelirleri bulursa da bu gelirlerini beyannameye dahil etmeyeceklerdir.

70. Tevkifata tabi tutulmuş menkul kıymet alım satım kazançlarının ihtiyari beyanı nedir ?

GVK'nun Geçici 67 nci maddesinde, genel kural, tevkifata tabi tutulmuş hisse senedi alım satım kazançlarının gerçek kişiler tarafından yıllık veya münferit beyanname ile beyan edilmemesi olarak belirlenmiş ise de Kanunkoyucu anılan maddeye 5436 sayılı Kanunla koyduğu hükümlerle, tevkifat kapsamına dahil diğer tüm menkul kıymetlerden sağlanan alım satım kazançları gibi hisse senedi alım satım kazançları için de mükelleflere ihtiyari beyan hakkı tanımıştır.

Buna göre ; dar mükellefler de dahil olmak üzere gerçek kişiler, GVK Geçici 67 nci madde kapsamında tevkifata tabi tutulan ve yıllık veya münferit beyanname ile beyan edilmeyeceği belirtilen hisse senetlerinin elden çıkarılmasından doğan kazançları için takvim yılı itibariyle ihtiyari beyanname verebileceklerdir.

71. İhtiyari beyan hakkı kullanılarak hisse senedi alım satım kazançları için verilecek beyannamede hangi vergi oranı kullanılacaktır ?

Yıl içinde elde edilen gelirden, aynı türden menkul kıymetler için yıl içinde oluşan zararların tamamı mahsup edilebilecek ve beyan edilen gelir üzerinden % 10 oranında vergi hesaplanacaktır.

Hesaplanan vergiden yıl içinde tevkif edilen vergiler mahsup edilecek, kalan kısım, 2008 yılının Mart ve Temmuz aylarında iki eşit taksitle ödenecektir.

72. İhtiyari beyan hakkı kullanılarak verilen beyannamede mahsup edilemeyen tevkif suretiyle ödenmiş vergiler mükellefe iade edilecek midir ?

Beyanname üzerinde hesaplanan vergiden mahsup edilemeyen yıl içinde tevkif suretiyle ödenmiş vergiler, genel hükümler çerçevesinde mükellefe red ve iade edilecektir.

73. İhtiyari beyan hakkı kullanılarak verilen beyannamede mahsup edilemeyen zararlar ertesi yıla devredilebilecek midir?

Yıl içinde yapılan menkul kıymet alım satım işlemlerinden doğan zararlardan yine aynı yılda ve aynı türden menkul kıymetlerle gerçekleştirilen işlemlerden doğan kazançlara mahsup edilemeyenlerin ertesi yıla devri söz konusu değildir.

Örneğin, 2007 yılında hisse senedi alım satım işlemlerinin bir kısmından 40.000 YTL zarar eden ancak aynı yılda yaptığı diğer bazı aynı tür işlemlerden de 30.000 YTL kazanç elde eden bir kişi, kazançları üzerinden yıl içinde ödediği tevkifatı geri alabilecektir, ancak, mahsup edemediği 10.000 YTL'lik zararı 2008 yılına devredemeyecektir.

74. İhtiyari beyannamenin özel bir şekli var mıdır ?

İhtiyari beyan hakkını kullanarak hisse senedi alım satım kazançları için beyanname verecek olan mükellefler, kar-zarar mahsubu sonucunda ortaya çıkan tutarları, örneğine (263) seri numaralı Gelir Vergisi Genel Tebliği'nin ekinde yer verilen

beyanname ile beyan edeceklerdir.

75. İhtiyari beyannamenin düzenlenmesinde dikkate alınacak “aynı türden menkul kıymet” ifadesi ile ne kastedilmektedir?

GVK’ nun Geçici 67 nci maddesinde, ancak, aynı türden menkul kıymetlerin alım satım kazançlarına ilişkin olarak ihtiyari beyanname verilebileceği hükme bağlanmıştır. Uygulamada bu kazançların sağlandığı menkul kıymetler dört başlık altında toplanmıştır.

- a) Sabit getirili menkul kıymetler ve diğer sermaye piyasası araçları
- b) Değişken getirili menkul kıymetler ve diğer sermaye piyasası araçları
- c) Vadeli işlem ve opsiyon sözleşmeleri
- d) Yatırım fonları katılma belgeleri

76. İhtiyari beyan hakkı kullanılarak verilecek beyannameye başka gelirlerin de dahil edilmesi mümkün olabilecek midir ?

GVK’nun Geçici 67 nci maddesi hükümleri kapsamında gelirleri tevkifata tabi bulunan menkul kıymetlerin alım satımından doğan ve yıl içinde giderilemeyen zararlar bulunması halinde, mükellefler ihtiyari beyan hakkını kullanarak yıllık gelir vergisi beyanamesi verebileceklerdir. Ancak, bu beyannameye başka gelirlerin (faiz, temettü, ücret vb.) dahil edilmesi mümkün olamayacaktır.

77. İhtiyari beyan hakkı kullanılarak hisse senedi alım satım kazançları için verilecek beyannamenin düzenlenmesi sırasında nelere dikkat edilmesi gerekmektedir ?

İhtiyari beyannamenin (1) numaralı Tablosunda “Mükellefin Kimlik ve Adres Bilgileri” bölümünde, mükellefe ait kimlik ve adres bilgilerine yer verilecektir.

Beyannamenin “Alım-Satım Kazançlarına İlişkin Bildirim” başlıklı (2) numaralı tablosunda ise aynı tür menkul kıymet ve diğer sermaye piyasası araçları için yapılan sınıflandırma dikkate alınarak ayrı ayrı hesaplanan, alım-satımdan doğan kar veya zararlar, beyannamenin 20-24 numaralarında yer alan ilgili satırlara aktarılacaktır. (Aynı tür menkul kıymetlerin ve diğer sermaye piyasası araçlarının sınıflandırılmasında ve kar/zarar mahsubunun yapılmasında, 257 ve 258 seri numaralı Gelir Vergisi Genel Tebliğlerinde yapılan açıklamalar dikkate alınacaktır.)

İhtiyari beyanda uygulanacak olan vergi oranı, Geçici 67 nci maddenin (11) numaralı fıkrasında %10 olarak belirlenmiştir. Buna göre, 2007 yılına ilişkin olarak verilecek beyanname, beyan edilen gelir üzerinden kıst dönemler de dikkate alınmak suretiyle vergi hesaplanacak ve bulunan toplam tutar beyannamenin “ Hesaplanan Gelir Vergisi ” satırına aktarılacaktır.

Beyannameye dahil edilen menkul kıymet alım-satımından doğan kar/zarara ilişkin tevkif suretiyle ödenmiş vergiler, beyannamenin “Yıl İçinde Tevkif Edilen Vergiler” satırına aktarılarak mahsup edilecektir.

78. İhtiyari beyanname nereye ve hangi süre içinde verilecektir ?

GVK'nun Geçici 67 nci maddesinde tevkifata tabi tutulan hisse senedi alım satım kazançları ile ilgili ihtiyari beyanname, tam mükelleflerce ikametgahlarının bulunduğu yer vergi dairesine, öteden beri mükellef olanlar için ise bağlı oldukları vergi dairesine verilecektir.

Dar mükellefler ise ihtiyari beyanlarını Geçici 67 nci madde kapsamında işlemlerini yürüten banka/aracı kurumların genel müdürlüklerinin bağlı olduğu vergi dairelerine yapacaklardır.

“G.V.K. Geçici 67/11 inci Maddesine Göre İhtiyari Beyanda Bulunan Mükellefler İçin Yıllık Gelir Vergisi Beyannamesi”, 1-25 Mart 2008 tarihleri arasında ilgili vergi dairesine verilecektir.

Mahsup sonucu ödenmesi gereken bir vergi olması halinde; bu tutar, aynı Kanununun 117 nci maddesi gereğince, Mart ve Temmuz aylarında olmak üzere iki eşit taksitte ödenecek, iadesi gereken bir tutarın kalması halinde ise bu tutarın iadesi 252 seri numaralı Gelir Vergisi Genel Tebliğinde belirlenen usul ve esaslar çerçevesinde yapılacaktır.

79. 2006 yılında iktisap edilen ve 2007 yılında bankalar ve aracı kurumlar dışında satılan hisse senetlerinden sağlanan kazançların beyanına ilişkin usul ve esaslar nelerdir ?

2006 yılında iktisap edilen ve 2007 yılı içinde bankalar ve aracı kurumlar dışında elden çıkarılan hisse senetlerinin satışından sağlanan kazançlar, GVK'nun Mükerrer 80 inci maddesinde öngörülen iki yıllık elde tutma süresinin tamamlanmamış olması nedeniyle, değer artış kazancı olarak beyana ve vergiye tabidir.

Alış bedelinin endekslenmesi suretiyle (ÜFE'deki artışın % 10'u geçmesi şartıyla) hesaplanan safi kazancın 1-25 Mart 2008 tarihleri arasında yıllık gelir vergisi beyannamesi ile beyan edilmesi gerekmektedir.

C. MEVDUAT FAİZLERİ / REPO KAZANÇLARI

80. Mevduat faizi nedir? Kapsama hangi gelirler girmektedir ?

GVK' nun 75 inci maddesinde, mevduat faizi ifadesi, bankalara, bankerlere, tasarruf sandıklarına ve tevdiat kabul eden diğer müesseselere yatırılan, vadeli, vadesiz paralara ödenen faizler ile bunlar dışında kalan kişi ve kuruluşlardan, devamlı olarak para toplama işi ile uğraşanların her ne şekil ve ad altında olursa olsun toplanan paralara sağladıkları gelirler ve menfaatler olarak tanımlanmıştır.

81. Mevduat faizleri, vergiye tabi hangi tür gelir unsuru kapsamında değerlendirilmektedir?

GVK' nun 75 inci maddesinin 7 numaralı bendinde sayılan mevduat faizleri (YTL veya yabancı para cinsinden), menkul sermaye iradı olarak tanımlanmıştır.

82. Gerçek kişilerce mevduat faiz geliri ne zaman elde edilmiş sayılmaktadır?

Mevduat faizi, ödemeyi yapacak olan kurumun, faizi tahakkuk ettirip ilgilinin tasarrufuna sunduğu tarihte elde edilmiş sayılmaktadır. Vadeli mevduat hesaplarında bu işlem vade sonunda gerçekleştirilmektedir.

83. Mevduat faizlerinin beyanı ve vergilendirilmesine ilişkin kurallar nelerdir ?

GVK'nun Geçici 67 nci maddesi hükümlerine göre, YTL veya yabancı para cinsinden açılmış mevduat hesaplarına yürütülen faizler üzerinden, 01.01.2006 tarihinden bu yana, elde edenin hukuki statüsüne bakılmaksızın (dar veya tam mükellef, gerçek veya tüzel kişi vb.) % 15 oranında tevkifat yapılmaktadır.

84. Gerçek kişilerce vadeli yada vadesiz mevduat hesaplarından 2007 yılında elde edilen faiz gelirleri beyana tabi midir ?

Gerçek kişilerce 2007 yılında elde edilen mevduat faizleri, GVK'nun Geçici 67 nci maddesi hükümleri kapsamında tevkifata tabi bulunmaktadır. Tevkifatın oranı % 15'dir.

Anılan maddenin diğer hükümleri uyarınca, bu şekilde tevkif suretiyle vergilendirilmiş gelirlerin yıllık veya münferit beyanname ile beyanı söz konusu değildir. Kişilerin yıllık gelir vergisi beyanname ile beyana tabi başka gelirlerinin bulunduğu hallerde de, mevduat faiz gelirleri, bu beyannameye dahil edilmeyecektir.

85. Gerçek kişilerce yurt dışında açtırılan mevduat hesaplarından 2007 yılında elde edilen faiz gelirleri beyana tabi midir ?

Gerçek kişilerce, yurt dışında açtırılan mevduat hesaplarından 2007 yılında elde edilen faizler, üzerinden vergi tevkifatı yapılmamış olması nedeniyle, 900 YTL'yi aştığı durumda beyan ve vergiye tabi bulunmaktadır.

86. Dar mükellef gerçek kişilerce vadeli yada vadesiz mevduat hesaplarından 2007 yılında elde edilen faiz gelirleri beyan edilecek midir ?

GVK' nun Geçici 67 nci maddesi hükümleri uyarınca dar mükellef gerçek kişiler tarafından açtırılan mevduat hesaplarından (YTL yada döviz) elde edilen ve üzerinden tevkifat yapılan faiz gelirlerinin yıllık veya münferit beyanname ile beyanı söz konusu değildir.

Kişilerin yıllık gelir vergisi beyannamesi ile beyana tabi başka gelirlerinin bulunduğu hallerde de, mevduat faiz gelirleri, bu beyannameye dahil edilmeyecektir.

87. Ticari işletmeler ve kurumlarca 2007 yılında elde edilen mevduat faiz gelirleri hangi koşullarla beyana tabidir ?

Ticari işletmeler ve kurumlarca 2007 yılında mevduat hesaplarından elde edilen faiz gelirleri, GVK'nun Geçici 67 nci maddesi hükümleri gereğince % 15 oranında tevkifata tabi bulunmaktadır.

Ticarî faaliyet kapsamında elde edilen söz konusu gelirler, ticarî kazanç hükümleri çerçevesinde kazancın tespitinde dikkate alınmakta ve tevkif suretiyle ödenmiş olan vergiler, GVK 94 üncü madde kapsamında tevkif edilen vergilerin tâbi olduğu hükümler çerçevesinde tevkifata tâbi kazançların beyan edildiği beyannamelerde hesaplanan vergiden mahsup edilmektedir. Ancak, geçici 67 nci maddenin (2) ve (3) numaralı fıkraları kapsamında tevkif suretiyle ödenen vergilerin, işlemde doğan kazancın tâbi olduğu tevkifat oranı ile çarpımı sonucu bulunacak tutarı aşan kısmı yıllık beyannameye hesaplanan vergiden mahsup edilememektedir.

88. Gerçek kişilerce bankalarda açtırılan ortak hesaplara 2007 yılında ödenen faizlerle ilgili vergi yükümlülüğü nasıl yerine getirilecektir ?

Bankada açtırılan ortak hesaba ödenen faiz gelirleri, GVK Geçici 67 nci madde hükümlerine göre tevkif suretiyle vergilendirildikten sonra ilgililere ödenmektedir.

Bu nedenle, bu gelirlerin sahipleri tarafından, tutarı ne olursa olsun, ayrıca yıllık gelir vergisi beyannamesi ile beyan edilmesi söz konusu olmamaktadır.

89. Repo ve ters repo nedir ?

Repo, menkul kıymetlerin, bu kıymetleri elinde bulunduran kişi yada kurumlar tarafından geri alma taahhüdü ile satılmasını ifade eder. Bir başka ifade ile, ellerinde menkul kıymet bulunan ve nakde ihtiyacı olan kuruluşların nakit ihtiyacını karşılamak amacıyla sahip oldukları menkul kıymetleri, belli bir faiz üzerinden ve belli bir vade sonunda geri almayı taahhüt ederek satmalarıdır.

Repo işlemi, işlemin vadesine, faiz oranına, işlemin taraflarına ve anlaşmaya konu olan menkul kıymete ilişkin bilgilerin yer aldığı bir çerçevede anlaşmasına göre yapılmaktadır.

Ters repo, ellerinde nakit bulunan kişi ve kuruluşlar tarafından geri satma taahhüdü ile menkul kıymetlerin alınmasıdır. Başka bir ifade ile, ellerinde nakit fazlası olan kişilerin, getiri sağlamak amacıyla, belirli bir fiyat üzerinden ve önceden belirlenen vade sonunda geri satmak kaydıyla menkul kıymet almaları olarak tanımlanabilir.

90. Kimler repo ve ters repo işlemi yapabilirler?

Repo ve ters repo işlemi yapmaya yetkili kuruluşlar, Sermaye Piyasası Kurulu'ndan izin almak kaydıyla, bankalar, SPK çerçevesinde faaliyet gösteren aracı kurumlardır.

91. Gerçek kişilerce repo ve ters repo işlemlerinden elde edilen gelirler, vergiye tabi hangi tür gelir unsuru kapsamında değerlendirilmektedir?

Gerçek kişilerce repo ve ters repo işlemlerinden elde edilen kazançlar, GVK'nun 75 inci maddesinin 14 numaralı bendi kapsamında, menkul sermaye iradı olarak değerlendirilmektedir.

92. Repo kazançlarının beyanı ve vergilendirilmesine ilişkin kurallar nelerdir ?

GVK'nun Geçici 67 nci maddesi hükümlerine göre, repo kazançları üzerinden , 01.01.2006 tarihinden bu yana, elde edenin hukuki statüsüne bakılmaksızın (dar veya tam mükellef, gerçek veya tüzel kişi vb.) % 15 oranında tevkifat yapılmaktadır.

93. Repo kazançlarının yıllık gelir vergisi beyannamesi ile beyanı gerekir mi ?

GVK'nun Geçici 67 nci maddesine göre, tevkif suretiyle vergilendirilen repo kazançlarının gerçek kişiler tarafından yıllık veya münferit beyanname ile beyan edilmesi söz konusu değildir.

94. 2006 yılında açılan ve fakat vadesi 2007 yılında dolan bir repo (veya mevduat) hesabından elde edilen kazançlar (veya faizler) hangi yılın geliri sayılmaktadır ?

2006 yılında açılan ve fakat vadesi 2007 yılında dolan bir repo (veya mevduat) hesabından elde edilen kazançlar, 2007 yılının geliri sayılmaktadır.

Bunun sebebi, hesap sahibinin elde ettiği kazanç üzerindeki tasarruf yetkisinin, repo işlemi yapan veya mevduat hesabını açan kurumca tahakkuk ettirilmesiyle kullanılabilir hale gelmesidir. Bu da, 2007 yılında gerçekleşmektedir.

D. YILLIK BEYANNAME VERİLMESİNE İLİŞKİN DİĞER HUSUSLAR

95. Yıllık gelir vergisi beyannamesi üzerinden hangi indirimler yapılabilmektedir ?

GVK'nun 89 uncu maddesinde, gelir vergisi matrahının tespitinde, yıllık gelir vergisi beyannamesinde bildirilecek gelirlere bazı indirimlerin yapılabilmesine izin verilmiştir. Bunlardan bazıları aşağıya alınmıştır.

a) Beyan edilen gelirin % 10'unu (bireysel emeklilik sistemi dışındaki şahıs sigorta primleri için, beyan edilen gelirin % 5'ini) ve asgarî ücretin yıllık tutarını aşmamak şartıyla, mükellefin şahsına, eşine ve küçük çocuklarına ait hayat, ölüm, kaza, hastalık, sakatlık, analık, doğum ve tahsil gibi şahıs sigorta primleri ile bireysel emeklilik sistemine ödenen katkı payları,

b) Beyan edilen gelirin % 10'unu aşmaması, Türkiye'de yapılması ve gelir veya kurumlar vergisi mükellefiyeti bulunan gerçek veya tüzel kişilerden alınacak belgelerle tevsik edilmesi şartıyla, mükellefin kendisi, eşi ve küçük çocuklarına ilişkin olarak yapılan eğitim ve sağlık harcamaları,

c) Genel ve özel bütçeli kamu idareleri, il özel idareleri, belediyeler, köyler ile kamu yararına çalışan dernekler ve Bakanlar Kurulunca vergi muafiyeti tanınan vakıflara yıllık toplamı beyan edilecek gelirin % 5'ini aşmamak üzere, makbuz karşılığında yapılan bağış ve yardımlar,

d) Genel ve özel bütçeli kamu idarelerine, il özel idarelerine, belediyelere ve köylere bağışlanan okul, sağlık tesisi ve yüz yatak (kalkınmada öncelikli yörelerde elli yatak) kapasitesinden az olmamak üzere öğrenci yurdu ile çocuk yuvası, yetiştirme yurdu, huzurevi, bakım ve rehabilitasyon merkezi inşası dolayısıyla yapılan harcamalar veya bu tesislerin inşası için bu kuruluşlara yapılan her türlü bağış ve yardımlar ile mevcut tesislerin faaliyetlerini devam ettirebilmeleri için yapılan her türlü nakdî ve aynî bağış ve yardımların tamamı,

e) Fakirlere yardım amacıyla gıda bankacılığı faaliyetinde bulunan dernek ve vakıflara Maliye Bakanlığınca belirlenen usul ve esaslar çerçevesinde bağışlanan gıda, temizlik, giyecek ve yakacak maddelerinin maliyet bedelinin tamamı.

96. Yıllık gelir vergisi beyannamesi üzerinde mahsup edilemeyen tevkif suretiyle ödenmiş vergilerin iadesine ilişkin kurallar nelerdir ?

Yıl içinde tevkif suretiyle ödenen fakat tutarının büyüklüğü dolayısıyla yıllık gelir vergisi beyannamesinde hesaplanan vergiye mahsup edilemeyen vergilerin, mükellefin diğer vergi borçlarına mahsubuna ilişkin talepler, inceleme raporu ve teminat aranmaksızın yerine getirilmektedir. Bunun için mükellefin bir dilekçe ile talepte bulunması ve yıl içinde

ödenen tevkifata ilişkin belgeleri bu dilekçeye eklemesi gerekmektedir.

97. 2007 yılına ilişkin gelirler hangi tarifeye göre vergilendirilecektir ?

Gerçek kişilerce menkul kıymetlerden elde edilen ve yıllık beyanname ile beyanı gereken gelirler, aşağıdaki tarifeye göre vergilendirilecektir.

Gelir Dilimi	Vergi Oranı (%)
7.500 YTL'ye kadar	15
19.000 Yeni Türk Lirasının 7.500 YTL'si için 1.125 YTL, fazlası	20
43.000 YTL'nin 19.000 YTL'si için 3.425 YTL, fazlası	27
43.000 YTL'den fazlasının 43.000 YTL'si için 9.905 YTL , fazlası	35

98. Beyanname üzerinde hesaplanan vergi nasıl ödenecektir ?

Yıllık gelir vergisi beyanamesi üzerinde hesaplanan gelir vergisi, ilki Mart 2008 ayı sonuna, ikincisi de Temmuz 2008 ayı sonuna kadar olmak üzere, ilgili vergi dairesine veya vergi tahsiline yetkili bankalara iki eşit taksitle ödenecektir.

99. Yıllık gelir vergisi beyanamesi düzenlenirken nelere dikkat edilmelidir ?

Yıllık gelir vergisi beyanamesi düzenlenirken,

- mavi veya siyah tükenmez kalem kullanılmasına,
- büyük matbaa harfleri kullanılmasına,
- kelimeler arasında boşluk bırakılmasına,
- para birimi olarak YTL'nin kullanılmasına,
- iki örnek düzenlenmesine,
- beyannamenin mükellef tarafından imzalanmasına,
- mükellefe ilişkin kimlik bilgilerinin tam ve doğru olarak yazılmasına,
- gerekli olduğu durumda beyannamenin meslek mensubu tarafından imzalanmasına,

dikkat edilmelidir.

100. Yıllık gelir vergisi beyanamesi nasıl gönderilecektir ? Beyanname verilmemesinin sonuçları nelerdir ?

Yıllık gelir vergisi beyanamesi, bağlı bulunulan vergi dairesine elden tahakkuk fişi karşılığında teslim edilebileceği gibi, posta ile de gönderilebilmektedir. Ancak, beyanname posta ile gönderilirken, adi posta ile gönderilen beyannamelerin veriliş tarihinin vergi dairesi kayıtlarına girdiği tarih; taahhütlü posta ile gönderilen beyannamelerin veriliş tarihinin ise postaya verildiği tarih olarak kabul edildiği unutulmamalıdır.

(376) sıra numaralı Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği hükümleri gereğince 2007 yılına ilişkin gelir vergisi beyannamelerini elektronik ortamda göndermek zorunda olan ticari, zirai ve mesleki faaliyetlerinden dolayı gerçek usulde vergilendirilen Gelir Vergisi mükellefleri, varsa menkul kıymet gelirlerini de aynı beyanname ile beyan edeceklerdir.

Menkul kıymetlerden sağlanan gelirler için Gelir Vergisi Kanunu hükümlerine göre beyanname verilmesi gerektiği halde verilmemesi, Vergi Usul Kanunu'nun 352 nci maddesinde, iki kat usulsüzlük cezası kesilmesini gerektiren bir fiil olarak tanımlanmıştır. Bunun yanı sıra, kişinin dönem vergi matrahının VUK'nun 30 uncu maddesi hükümlerine göre re'sen tarhi da söz konusu olmaktadır.

Not: Bu metinde yer alan bilgi ve açıklamalardan dolayı Ernst&Young ve Kuzey Yeminli Mali Müşavirlik A.Ş.'ye sorumluluk iddiasında bulunulamaz. Vergi mevzuatımızın sık değiştirilen ve farklı anlayışlarla yorumlanabilen yapısı nedeniyle, bu çalışmamızdan yararlanılarak herhangi bir konuda uygulama yapılmadan önce konunun uzmanlarından profesyonel yardım alınmasını tavsiye ederiz.